

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

ČERVEN 1969

ROČNÍK VI — 6

100 let trvání tělocvičné jednoty Sokol v Sobotce

(1869—1969)

Když byl roku 1862 založen Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem první český tělocvičný spolek s názvem „Sokol“ a jeho prvním starostou se stal Jindřich Fügner, nemohl nikdo tušit, že z prostého tělocvičného spolku se během několika let stane masová organizace, která zaujme významné místo v dějinách našeho národa. Založení Sokola padlo tehdy do úrodné půdy národního probuzení, a když kromě tělesného cvičení byl účel spolku ještě rozšířen „na mravní výchování a šlechtění všeho národa, odchování jeho k síle, statečnosti a ušlechtilosti a brannosti zvýšené“, nelze se diviti, že tato organizace s tak ušlechtilými cíli pronikla do všeho našeho lidu.

Po založení sokolské jednoty v Praze bylo ještě téhož roku založeno v Čechách osm jednot a můžeme být hrdí, že 3 z nich byly v městech našeho kraje, a to v Jičíně, Nové Pace a Turnově a v roce 1863 také v Mladé Boleslavi, Bakově a Mnichově Hradišti.

Válka v roce 1866 ochromila v Čechách nejen sokolskou, ale všechnu spolkovou činnost. Po válce však s tím větším nadšením byly zakládány četné další sokolské jednoty a mezi nimi dne 13. června 1869 také v Sobotce. O vzniku sokolské jednoty v Sobotce píše tehdejší sokolský kronikář: „Roku 1869 malý počet mladých občanů soboteckých založil Sokol. Mladé naše hnízdo založeno členy, jež jako zakládající uvádíme: František Bernard, starosta města a první starosta Sokola, Jan Pršín, městský tajemník a náčelník, František Pekelský, Václav Vilímek, správce domu, František Peča, Julius Cimr, Václav Marek, Jan Bakovský, Viktor Černý, cvičitel, Václav Peča, Karel Dolenský, František Macák, praporečník, Josef Vaněk, Filip Lustik, František Mačenka, Antonín Šolc, Emanuel Novák, Karel Stehlíček, Václav Novák, Jaroslav Šolc, Albín Mencl, Jan Thoř, Josef Svoboda, praporečník.

Úkolem jejich bylo získati všechny vlastenecké živly do sokolských řad.

Těžký byl začátek. Tu pořádán výlet, tam oslava významných dnů, v prvé řadě večery tužení svalů, které vracely tělu síly, myslí jarost.

Bylo potřebí práce vytrvalé, práce tiché, málo viditelné, práce zřídka odměněné, ale práce národní, aby přiveden byl Sokol k výsledkům dnešním.“

Nadšení bylo jistě veliké, když se cvičilo šestkrát týdně na zahradě br. V. Marka, který byl majitelem hostince „U Moskvý“.

Prvním veřejným vystoupením tělocvičné jednoty Sokol v Sobotce byla účast na táboru lidu na Mužském dne 11. července 1869, kde mluvil také Karel Sabina.

Na valné schůzi dne 16. ledna 1870 byl přijat návrh výboru, aby městská rada byla požádána o darování praporu Národní gardy z roku 1848, který maloval Josef Mánes. Městské zastupitelstvo žádosti vyhovělo a jednota dala prapor opravit a konec zěrdi opatřila kovovým sokolem. Prapor je nyní uložen v muzeu na Humprechti.

V roce 1870 zúčastnil se sobotecký Sokol slavnosti svěcení praporu sokolské jednoty v Jičíně již s vlastní sokolskou hudbou, kterou vedl br. Antonín Sakař.

Kromě cvičení prostných a na nářadí byl zaveden v naši

jednotě také šerm a střelba. Zavedlo se také cvičení hasičské, které se však později nepříznivě projevilo v utlumení vlastního cvičení a dočasně odpoutalo i některé bratry od Sokola.

Na valné schůzi, konané dne 28. srpna 1871, se poprvé volilo podle nových přepracovaných stanov, podle nichž se jednota řídila až do roku 1890. Do nového výboru zvolen starostou zasloužilý starosta města Václav Maštálka, jeho náměstkem František Peča, náčelníkem Jan Pršín, jednatelem Antonín Sakař, správcem domu Václav Peča, pokladníkem Josef Pícek a členem výboru Jan Macák.

V roce 1871 obdržela jednota poděkování okresní školní rady za propuštění sokolského nářadí školní mládeži.

První počátky župního zřízení sokolských jednot vznikly roku 1872. Počátek tomu byl dán na sjezdu podkrkonošského sokolstva, kde sobotecká jednota navrhovala, aby schůze župního výboru se konaly v Jičíně. Utvoření župy bylo však vládním komisařem zapovězeno a tak myšlenka župního zřízení byla na dlouhou odložena.

Mimořádný zájem jak v jednotě, tak i v Sobotce způsobila návštěva mateřské pražské jednoty ve dnech 28. a 29. června 1872. K tomuto výletu pražského Sokola do Českého ráje byl vydán program výletu s mapkou. Sobotecký Sokol v počtu 36 členů přivítal pražské sokoly na Kostí s vlastní hudbou.

Kromě pravidelného cvičení byly naši jednotou pořádány téměř každou neděli výlety do okolí, návštěvy okolních bratrských jednot; v masopustě se konaly šibřinky a během roku přednášky a společenské večery.

Od roku 1872 však činnost v jednotě pomalu přestávala vlivem poklesu počtu členů a nemožnosti cvičení v zimním období. Rok 1873 byl zatěžkávací zkouškou pro sokolstvo a také pro soboteckou jednotu. Počáteční nadšení u mnohých jednot pohošlo, objevují se potíže finanční, nedostatek vhodného sálu pro cvičení a některé jednoty dokonce podlehly novým proudům — hasičství, které ve své činnosti bylo průbojnější, v některých místech sokolské jednoty byly dokonce přeměňovány na hasičské sbory.

Oživení jednoty v Sobotce se neprojevilo ani v roce 1874, kdy byl starostou zvolen bratr Jan Mach, neboť nedostatek vhodného sálu ke cvičení a úmrtí náčelníka br. Pršína působily postupný rozklad jednoty, který nemohl zdržeti ani nový výbor v čele se zkušeným a osvědčeným starostou Václavem Maštálkou. Nelze se proto ani diviti, že se naše jednota ne-zúčastnila I. všesokolského sletu v Praze roku 1882.

Teprve roku 1884, když v Sobotce byl jmenován c. k. notářem Ludvík Scheiner, bývalý cvičitel pražského Sokola, se opět činnost jednoty oživila a 21 členů požádalo starostu V. Maštálku, aby svolal schůzi k zahájení nové činnosti.

Valné schůzi bylo přítomno 31 členů a starostou opět zvolen V. Maštálka, který však volbu nepřijal, a proto zvolen byl JUDr. Ludvík Scheiner, náměstkem Ant. Sakař, jednatelem Jan Mach ml., pokladníkem V. Maštálka, náčelníkem Václav Šolc, správcem domu Frant. Dvorský a dalším členem výboru Václav Marek.

Když v roce 1884 meškal v Sobotce JUC. Josef Scheiner, pozdější starosta ČOS, účastnil se pilně nejen cvičení, ale jeho

zásluhou bylo několik bratří vyskoleno na cvičitele a tak z jeho „školy“ vyšli zasloužilí cvičitelé Jan Mach, Emil Rotta a Václav Pažout, který později absolvoval i cvičitelský kurs ČOS a vychoval řadu dobrých cvičitelů a závodníků v naší jednotě.

V té době již také kromě cvičení byla pořádána divadelní představení; tak např. v říjnu a listopadu r. 1884 se hrála tehdy oblíbená hra „Mlynář a jeho dítě“, v níž si zahrál také JUC. Josef Scheiner.

V roce 1885 měla jednota již 60 členů. V létě se cvičilo na zahradě „U Marků“ a v zimě nejprve v besední místnosti a později opět v radnici, od roku 1886 v hostinci „Na sále“ a od r. 1893 v tělocvičně nově postavené školní budovy.

Tělocvičná i vzdělávací činnost jednoty se opět slibně rozvíjela. Byly pořádány výlety, veřejná cvičení okolních jednot, pořádána divadelní představení a řada přednášek a besed.

Roku 1884 se opět oživila myšlenka župního zřízení a dne 1. února 1885 vstoupila naše jednota do jičínské župy Krkonošské. Župních sletů se však jednota nezúčastnila pro nízkou vyspělost svých cvičenců, a proto se k druhému všesokolskému sletu r. 1887 přihlásilo pouze několik cvičenců na prosná cvičení.

Vládní zákaz sletu však neodradil výpravu amerického Sokola, aby nezavítala do staré vlasti, a také naše jednota se vypravila v počtu 17 členů k jejich uvítání do Turnova. Dne 23. června 1887 byl uspořádán v Sobotce večer na počest člena amerického Sokola bratra Vrány, našeho rodáka.

Na valné hromadě 29. listopadu 1889 bylo usneseno přestoupiti ze župy Krkonošské do župy Fügnerovy.

Dne 11. srpna 1889 se konala oslava dvacetiletého trvání naší jednoty veřejným cvičením na zahradě Václava Peči za účasti jednot z obou výše uvedených žup. Ze sobotecké jednoty cvičilo 12 cvičenců ve dvou družstvech.

II. všesokolského sletu v Praze ve dnech 28.—30. června 1891 se zúčastnilo z naší jednoty již 13 bratří v kroji, z nichž 9 cvičilo prosná a také v družstvu na nářadí. Závodů se zúčastnili bratři V. Pažout a Fr. Ort. Po sletě se činnost jednoty dále slibně rozvíjí, zejména ve cvičení. Dne 2. srpna je pořádáno veřejné cvičení „Na ohradě“, v září pak konány veřejné závody na nářadí, ve šplhu a vzpírání břemen.

V roce 1892 se účastní sobotecká jednota župního sletu ve Mšeně a na župních závodech cvičí bratři Pažout, Ort, Lustik a Slavík.

Sletu Sokolstva polského ve Lvově se účastní bratři V. Pažout a Jan Mach.

V roce 1893 bylo naší jednotě svěřeno uspořádání župního sletu s veřejným cvičením, který se konal 25. června pod Humprechtem. Ze sobotecké jednoty šlo v průvodu 27 členů v kroji, 18 cvičilo prosná a 2 družstva na nářadí. Celkem šlo v průvodu 268 sokolů v kroji, na nářadí cvičilo 15 družstev a prosná cvičilo 132 cvičenců. Vydán byl „Pamětní list Sokola soboteckého“, který sestavil bratr Jan Mach. Slavnostní řeč před zahájením cvičení měl bratr JUDr. Josef Scheiner, jednatel České obce sokolské.

Zdařilý průběh župního sletu se projevil v prohloubení činnosti jednoty. Cvičilo se třikrát týdně, byly zavedeny řádné hodiny cvičitelského sboru, šerm šavli a od podzimu se cvičilo v tělocvičně nově školní budovy. Význam jednoty v župním měřítku byl potvrzen jmenováním bratří Macha a Pažouta do župního výboru.

Dne 23. září 1894 byla pořádána slavnostní valná hromada na oslavu dvacetipětiletého trvání naší jednoty, o jejíž činnosti podal zprávu bratr Jan Mach. Byly zavedeny měsíční členské schůze, jejichž cílem bylo zvyšovat vzdělání a mravní výchovu členstva, odebrán sokolský tisk v několika výtiscích, zavedena cvičení dorostu a her mládeže. Vznikající jednotě v Dolním Bousově byla poskytnuta všestranná pomoc. V roce 1895 se cvičilo v tělocvičně školy přes zákaz c. k. zemské školní rady. Župním náčelníkem byl zvolen z naší jednoty bratr Jan Mach a jeho náměstkem br. V. Pažout.

Předsletová činnost jednoty vyvrcholila dne 12. května cvičením na Kostí a 3. června okrskovým cvičením v Sobotce na obecní zahradě na Karlově. Obou cvičení se zúčastnily jednoty z Turnova, Dol. Bousova, Kosmonos, Libáně a Vyskře.

III. všesokolského sletu 28. června až 1. července 1895 se zúčastnilo celkem 16 bratrů ze sobotecké jednoty. Z nich na sletových závodech cvičili bratři: Pažout a Slavík a bratr Mach byl delegován jako soudce.

V dalších pěti letech je věnována zvýšená péče zejména mravní výchově členstva, je uspořádána řada vzdělávacích přednášek a rozhovorů, zvláště pro mladší členy. Činnost jednoty se zdárně vyvíjí, vysílá do cvičitelského kursu ČOS br. Václava Vilímka, stará se o stálé zvyšování stavebního fondu, účastní se slavnostního otevření sokolovny v Turnově a lidové knihovně v Sobotce, kterou spravuje spolu s Občanskou besedou a soboteckými studenty, věnuje celý knihovní fond vlastní knihovny.

Třicátého výročí založení sobotecké jednoty bylo vzpomenu

dne 25. června 1899 výletem na Kost za účasti okolních jednot, kde vzpomínkovou řeč pronesl bratr Vincík z Mladé Boleslavi.

Na valné hromadě dne 21. ledna 1900 byly přijaty nové vzorové stanovy ČOS a v téže schůzi byl jmenován jednomyslně čestným členem jednoty bratr Jan Mach.

IV. všesokolský slet, pořádaný v roce 1901, zaznamenal prudký rozmach sokolské myšlenky Tyrše a Fügnera, neboť se ho účastnilo již 12.000 cvičenců. Naše jednota byla na sletě zastoupena 12 členy, z nichž 7 cvičilo prosná, 1 v družstvu na nářadí a 4 bratři závodili v nižším oddílu.

Na schůzi dne 30. září 1902 byla projednána se zástupci Živnostensko-řemeslnické besedy otázka cvičení řemeslnického dorostu. Ve výborové schůzi dne 14. března 1903 byl v naší jednotě ustaven ženský odbor, čítající 18 členek. Odbor byl založen na vlastní žádost sester a vedením pověřen br. Mach, který však pro nemoc se zúčastnil jen prvního cvičení a další potom vedl br. Pažout, který tuto funkci zastával po řadu let. V rámci jednoty byl odbor ženských platnou složkou Sokola soboteckého, neboť značně oživil činnost jednoty pořádáním přednášek, společenských večerů a účastí na veřejných cvičeních. Po nedávném úmrtí sestry Puchmajerové je již ze zakládajících sester ženského odboru živa pouze sestra Božena Benešová. Přejeme jí do dalších let hodně pevného zdraví a klidného života.

V roce 1904 doprovodila jednota na sobotecký hřbitov svého zasloužilého starostu, čestného člena a župního náčelníka bratra Jana Macha, který zesnul ve věku 46 let.

Stav členstva jednoty činil v roce 1904 celkem 90 členů, z toho 75 mužů a 15 žen. Do cvičitelského kursu ČOS byla vyslána sestra Fr. Folprechtová. V roce 1905 bylo konáno v Sobotce okrskové cvičení, kterého se již zúčastnily sestry cvičením s kuželi a kromě mužů také dorost cvičením s tyčemi a hrami. Velmi úspěšný pro jednotu byl župní slet Fügnerovy župy ve Svijanském Újezdě, konaný dne 3. září 1905, kde jednota získala 5 diplomů. Na závodech se umístila jednota v prostných na 3. místě, ženský odbor ve cvičení s kuželi na 2. místě a dorost s tyčemi získal 1. cenu. V závodech prostných docílili bratři V. Kůtek, Fr. Šolc a Fr. Špála II. cenu.

Dne 13. ledna 1906 povolila Okresní školní rada v Jičíně, že v hodinách mimoškolních může v Sokole cvičit i školní mládež. Zavedeno ihned cvičení žactva od 5. třídy obecné a cvičitelem byl br. V. Pažout a sestra Folprechtová.

Sletu Slovanského sokolstva v Záhřebě dne 1. září 1906 se zúčastnil jako vedoucí župního družstva z naší jednoty bratr V. Pažout.

Na V. všesokolském sletě v Praze ve dnech 29. a 30. června 1907 cvičilo z naší jednoty 8 mužů a 8 žen: prosná, cvičení s kuželi a cvičení s tyčemi.

Dne 25. a 26. července 1907 uspořádala jednota ve škole výstavu obrazů bratra Václava Špály. V neděli při zahájení výstavy pronesl V. Špála přednášku „O boji v umění“.

V roce 1909 měla jednota 119 členů, z toho 16 přispívajících a činných 69 mužů a 34 žen. Zavedeny byly také učňovské besídky. Na mezisletových závodech, konaných 29. srpna 1909, docílil bratr Fr. Vorel 33. místa a br. V. Puchmajer 60. místa. Ve sboru soudců zasedal br. V. Pažout.

Na oslavu čtyřicetiletého trvání jednoty byl dne 29. srpna 1909 uspořádán „Sokolský den“ za hojně účasti okolních jednot i občanstva.

VI. všesokolského sletu v Praze v roce 1912 se ze Sobotky zúčastnilo na 70 občanů, z toho 45 členů jednoty, v kroji 15 bratrů a 6 sester, cvičilo 8 bratrů a 6 sester. V závodech nižšího oddílu docílilo družstvo naší jednoty 65,5 bodů a br. Fr. Vorel získal I. cenu. Dne 14. srpna 1912 resignoval bratr starosta V. Pažout.

K župním závodům sletovým do Mladé Boleslavi 15. března 1914 bylo vysláno sedmičlenné družstvo a 3 bratři jako soudci. Družstvo získalo diplom za 2. cenu. Jako jednotlivci docílil br. Fr. Vorel 1. cenu, B. Hofman II. cenu, V. Puchmajer se umístil na 7. místě, K. Folprecht na 19., Donát na 23., V. Opčenský na 28. a Lánský na 29. místě.

Hlavním cílem všech bratrů a sester v první polovině roku 1914 byly přípravné práce k župnímu sletu, který se připravoval na 11. až 26. července 1914. Celková příprava byla rozdělena do několika odborů, v jejichž čele byli: v odboru technickém br. náčelník Fr. Vorel, finančním br. Jar. Pelda, stavebním a zdravotním br. J. Jaroš, v zábavním br. E. Rotta, v tiskovém br. J. Bureš, ve výstavním a uměleckém bratr J. Truhlář, v ubytovacím a uvítacím br. J. Borovanský, v ženské komisi sestra Ortová. Předsedové všech odborů tvořili sletový odbor, v jehož čele byl bratr Josef Truhlář. Všichni pracovali s láskou a obětavostí, takže sletové dny se plně vydařily. Hlavní cvičiště bylo na Šimkově poli, kde byly zřízeny nákladné tribuny. Župní slavnosti začaly 11. července večer tělocvičnou akademií dorostu, 12. července byl slet dorostu župy Fügnerovy: dopoledne pořádány závody a zkoušky, od-

poledne průvod městem a veřejné cvičení. Dne 18. července pořádána večer na sletišti tělocvičná akademie členstva. V neděli 19. července slet sokolstva župy Fügnerovy: dopoledne zkoušky a závody, odpoledne průvod městem a uvítání Sokolů na náměstí, veřejné cvičení mužů, žen a sokolské jízdě, večer věneček v hostinci „Na sále“. V průběhu sletových dnů byla ve školní budově výstava obrazů a plastik. Čistý zisk ze sletu v částce 3.500 K rozmnožil stavební fond.

Tento župní slet byl největším podnikem, který naše jednota za dobu svého trvání připravila a úspěšně provedla. Největší zásluhu na jeho průběhu měl v první řadě bratr Josef Truhlář, který byl duší všeho sletového dění.

Ještě nedoznaly krásné dojmy ze sletových dnů a za týden se rozšířila hrozná zpráva o vyhlášení války. Činnost naší jednoty byla téměř úplně ochromena, neboť do války odešlo celkem 54 bratrů.

Po mobilizaci byl v jednotě zřízen právní odbor, v němž br. Truhlář udílel pokyny a rady pozůstalým rodinám. Ve školní budově byl zřízen lazaret, a proto se cvičilo v hostinci „Na sále“. V těchto chmurných a těžkých válečných dnech byla všechna činnost jednoty soustředěna zejména na výchovu mládeže, neboť návštěva v 1 hodině byla u dorostenek 5, u žáků dokonce 33 cvičenek, u dorostenců 17 a u žáků 46. Byly konány pro ně přednášky, besedy, výlety do přírody. Rodiny, kde otec se stal obětí války, byly podporovány. Dobrá práce sestera a bratra Truhláře se projevila zejména tehdy, když dne 24. září 1915 byla úředně Česká obec sokolská rozpuštěna. V naší jednotě se s láskou a vytrvale pracovalo dál. Když odešli poslední bratři cvičitelé, bylo místo náčelníka svěřeno sestře M. Macounové a jejím náměstkem zvolena sestra C. Sobotková.

Na valné hromadě dne 23. března 1916 byl zvolen jednomyslně bratr Josef Truhlář čestným členem jednoty, neboť jemu patří zásluha, že jednota dosáhla největších úspěchů v době, kdy pracoval ve výboru, neúnavně konal přednášky a probouzel členstvo k vyšším cílům, učil bezelstnému a charakternímu jednání, varoval před falší a neupřímností. Bohužel 11. dubna 1916 byl přeložen do Zamberka a tu si sobotecký Sokol teprve uvědomil, co v bratru Truhlářovi ztratil. Bude vždy vzorem sokola ve své opravdové bratrské lásce, pili, v práci a hluboké lásce k národu a vlasti.

Sestry, na nichž plně spočívala veškerá tíha v těchto válečných dobách, se pilně účastnily všech cvičení a závodů, z nichž přinášely ceny nejvyšší. Ke konci roku 1917 měla naše jednota celkem 102 členů, z toho 37 přispívajících a 65 činných: 22 mužů a 43 žen. Vojenskou povinnost konalo 70 bratrů a dorostenců.

Dne 28. října 1918 byla prohlášena naše republika a přání nás všech být samostatným státem se uskutečnilo. K vítězství v tomto boji nemalou měrou přispělo Sokolstvo, které bylo jádrem našich legií. Sokolská kázeň, píle a čestnost nás dovedla k vykoupenému cíli.

Vyhlášením samostatnosti však úloha neskončila, bylo třeba v zemi zajistit pořádek, a proto výbor jednoty se usnesl dne 6. listopadu 1918 zřídit národní obranu.

Oslavy padesátiletého trvání naší jednoty se konaly sice již ve svobodném státě, ale dozvuky se stále ještě projevily v neurovaných hospodářských poměrech. Na zahájení oslav byla pořádána tělocvičná akademie, která na žádost občanstva musela být opakována. Dne 31. srpna se konalo veřejné cvičení I. okrsku Fügnerovy župy, večer divadelní představení „Světá pán v županu“ a oslavy byly zakončeny slavnostní valnou hromadou. Oslav se zúčastnilo i 24 bratrů, kteří se dobrovolně přihlásili ke službě u pluku Stráže svobody na Slovensku, kde hájili bratislavské předmostí.

Účast na oslavách padesátiletého trvání jednoty byla veliká. Občanstvo ve zvýšené míře ocenilo po válce poslání Sokola, vstupovalo v hojném počtu do jeho řad a podporovalo mravně i hmotně jeho snahy, směřující hlavně k výchově a mravnímu ozdravení národa. K oslavám byl také vydán „Památník Sokola soboteckého 1869—1919“. V něm je podrobně popsána činnost jednoty za uplynulých 50 let jejího trvání. Ze zakládajících členů z r. 1869 tohoto jubilea se dožili bratři: Frant. Pekelský, Jar. Šolc z Čalovic, Karel Stehlíček a Václav Vilímek.

V jubilejním roce 1919 byl zvolen starostou jednoty bratr Jaroslav Pelda, náměstkem br. Jan Jaroš, náčelníkem br. František Vorel, náčelníci sestra Marie Macounová, jednatelem br. František Stuchlík a pokladníkem br. Josef Ruda.

Rokem 1920 vstupuje naše jednota do druhé padesátky svého trvání za poměrů mnohem příznivějších, avšak stále bez vlastní tělocvičny.

VII. všesokolského sletu v Praze, který se konal v tomto roce, se v průvodu starých sokolů, kteří byli členy jednoty přes 50 let, zúčastnili i naši bratři František Pekelský a Václav Vilímek. V závodech nižšího oldílu obdržel náčelník jednoty br. Fr. Vorel z možných 80 bodů 65,5 a tím získal velký diplom.

Pro zvýšení mravní a ideové výchovy mezi členy byla v roce 1921 pořádána ideová škola, kde přednášeli bratři Jar. Pelda, Alois Fikar, Frant. Kutmon a sestra R. Hejnová. V srpnu téhož roku bylo o soboteckém posvícení konáno veřejné cvičení za účasti sousedních jednot, jehož se účastnil náš milý host bratr Truhlář, který zahájil proslovem veřejnou besídku.

Jako v první polovině stého trvání naší jednoty bylo vyvrcholení její činnosti v uspořádání župního sletu v roce 1914, tak ve druhé polovině bude zlatým písmem v kronice zapsán rok 1926, kdy byl položen základní kámen k vlastní sokolovně, a rok 1929, kdy při šedesátém výročí jejího trvání byl splněn úkol, k jehož uskutečnění směřovalo veškeré úsilí a činnost členstva — otevření vlastní sokolovny s letním cvičištem (podrobnější článek o stavbě sokolovny je uveden dále).

V průběhu slavnosti položení základního kamene k sokolovně v neděli dne 23. června 1926 bylo odpoledne konáno veřejné cvičení III. okrsku župy Fügnerovy na letním cvičišti. K obecenstvu a sokolstvu promluvil župní jednatel br. B. Čížek z Mladé Boleslavi a po jeho proslovu byly vzorně předvedeny sestavy společných prostných pro všesokolský slet.

Další tři roky žila celá jednota jedinou snahou, aby sokolovna byla v nejkratší době postavena. To se splnilo již roku 1929. Byla to nejkrásnější oslava 60tiletého trvání naší jednoty, když dne 21. července otevřela jednota svou vlastní sokolovnu s krásným tělocvičným sálem a letním cvičištem. Odpoledne se konal průvod městem a na letním cvičišti župní slet Pojizerské župy Fügnerovy.

Dne 24. září 1929 doprovodili z nové sokolovny bratři a sestry na poslední cestě na sobotecký hřbitov svého dlouholetého náčelníka bratra Františka Vorla. Pohřebního průvodu se zúčastnilo na 80 členů ze 16 jednot, župní náčelnictvo a řada dalších spolků a organizací.

Dne 23. února 1930 konala tělocvičná jednota Sokol v Sobotce svou 61. valnou hromadu poprvé za svého trvání ve vlastní budově. Po zahájení čestně navštívené valné schůze uvítal starosta jednoty bratr Forst přítomné a zvláště bratra Frant. Pekelského, který před 61 lety v roce 1869 byl přítomen ustavující schůzi jednoty a dnešní valné hromady se účastnil ještě svěží a zdravý ve věku 85 let.

Bratr starosta se ve svém proslovu zmínil krátce o vývoji jednoty od jejího vzniku a podrobněji promluvil o stavbě sokolovny. Po jeho projevu byli přijati noví členové, kteří prošli ideovou školou a složili sokolský slib — bylo to 11 bratrů a 7 sester.

Po vyčerpání programu byli zvoleni do nového výboru: starostou bratr Jos. Forst, jeho náměstký bratři Jul. Vogel a Viktor Opočenský st., náčelníkem br. V. Puchmajer, náčelníci sestra M. Klimešová, vzdělávatelkou sestra M. Ježková. Dalšími členy výboru byli zvoleni: Jos. Bacovský, Jos. Fejfar, Karel Folprecht, Fr. Haken, Ant. Louda, Frant. Staška a Vojt. Pražák, náhradníky J. Kalvach, F. Kratochvíl, Jiříčný a Zd. Netrofová.

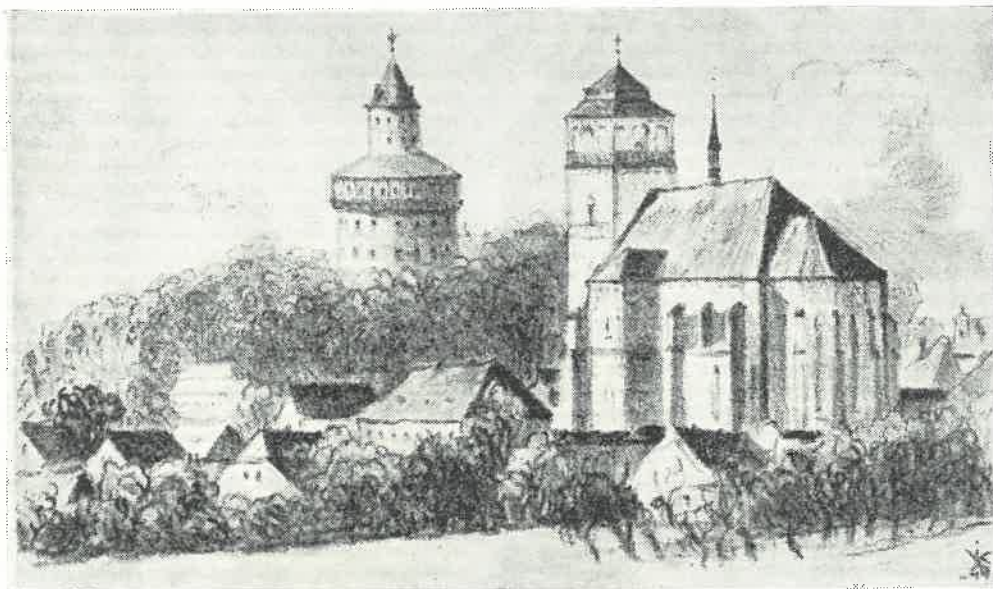
Dne 21. října 1930 se zúčastnila naše jednota v počtu 19 osob přátelského večera v sokolovně v Poděbradech, který pořádala poděbradská jednota na oslavu 60. narozenin bratra Josefa Truhláře. Na rok 1931 byl starostou zvolen opět bratr Josef Forst, I. náměstkem br. Jos. Fejfar a II. náměstkem br. Jul. Vogel. Dne 14. června 1931 uspořádala jednota na letním cvičišti veřejné cvičení III. okrsku župy Fügnerovy a o posvícenských dnech „Dětský den“. Koncem roku 1931 byl zřízen v sobotecké jednotě lyžařský odbor, o který byl značný zájem. Odbor vedl br. F. Stuchlík a měl 110 členů, z toho 59 žáků. V listopadu byly uspořádány tři suché kursy pro členstvo a dva pro žactvo. Byly promítány instrukční lyžařské filmy a uspořádáno několik zájezdů na Krkonoše.

Na IX. všesokolský slet v Praze ve dnech 25.—29. června 1932 vypravila naše jednota devět dorostenek a dva dorostence. O hlavních sletových dnech od 2. do 6. července byla jednota zastoupena 79 účastníky (52 muži a 27 ženami). Z tohoto počtu cvičilo prostná 13 bratrů, 14 sester a 7 bratrů starších, v průvodu šlo 22 bratrů a 4 sestry.

Dne 4. července 1932 předávali na nádvoří Tyršova domu zástupci amerického Sokola některým našim jednotám americké vlajky. Toto významné obdrželo 22 jednot a 1 župa. Ze župy Fügnerovy, čítající 83 jednot, obdrželo vlajku pouze sobotecká jednota, a to zásluhou našeho krajana bratra Konečného, rodáka z Vesce, který byl čelným pracovníkem Americké obce sokolské.

Sobotecká jednota zaslala na sokolskou sletovou výstavu v Praze diagram vývoje jednoty od r. 1869 do r. 1932 a zapůjčila prapor Národní gardy z r. 1848, malovaný Josefem Mánesem.

Zakládající člen sobotecké jednoty 88letý bratr František Pekelský byl přítomen cvičení na Strahově na čestné tribuně, účastnil se též předání americké vlajky v Tyršově domě, dne 6. července přihlížel sokolskému průvodu na čestné tribuně na Staroměstském náměstí a 7. července spolu se sestrou župní náčelníci M. Macounovou-Vorlovou byl pozván na Pražský

Viněta z exlibris Julie Fučíkové od akad. malíře Karla Vika

hrad a představen panu prezidentovi republiky T. G. Masarykovi.

V předvečer stého výročí narození Dr. Mir. Tyrše 17. září 1932 zapálila naše jednota sokolskou vatru na Bořenovách. Při tom pronesl krátký projev br. Jul. Vogel o významu Mir. Tyrše pro náš národ a celé Slovanstvo. Na návrh sobotecké sokolské jednoty se rada města Sobotky usnesla pojmenovat ulici vedoucí podél sokolovny ulicí Tyršovou k uctění památky zakladatele Sokola.

V roce 1933 byl na valné hromadě Sokola zvolen starostou jednoty opět bratr J. Forst a náměstkem br. J. Bacovský.

U příležitosti Živnostensko-zemědělské okresní výstavy v Sobotce byl uspořádán v úterý dne 15. srpna 1933 sportovní den. Jeho organizací byla pověřena sobotecká jednota a S. K. Sobotka. Závod se konal za hojné účasti závodníků i obecnstva a byl dobrou propagací lehké atletiky v našem městě. Závodilo se téměř ve všech lehkootletických disciplínách. V turnaji odbíjené se na prvním místě umístil Sokol Mladá Boleslav, na druhém S. K. Jičín, na třetím družstvo Sobotky a na čtvrtém družstvo Dolního Bousova. Na hřišti S. K. Sobotka pod Humprechtem byl sehrán fotbalový zápas S. K. Sobotka — S. K. Jičín s výsledkem 3 : 4. V rámci sportovního dne byl také uspořádán cyklistický závod na trati: Sobotka — Kost — Horní Bousov — Sobotka-výstaviště.

V neděli dne 21. ledna 1934 zemřel v Sobotce zakládající člen naší jednoty bratr František Pekelský ve věku téměř 90 let. Byl nejstarším sokolem nejen v našem kraji, ale snad v celé republice. Narodil se 3. dubna 1844 a členem jednoty byl od jejího založení v roce 1869, tedy téměř 65 let. Byl pohřben na soboteckém hřbitově dne 24. ledna 1934 za velké účasti sokolstva a soboteckého občanstva. Za soboteckou jednotu se se zesnulým rozloučil bratr Jul. Vogel a za sokolskou župu Fügnerovu její starosta bratr J. Dusil.

Na valné hromadě dne 18. února 1934 byl zvolen starostou jednoty opět bratr J. Forst a náměstkem br. Václ. Vilímek.

Dne 27. května 1934 uspořádala naše jednota okrskové cvičení na svém cvičišti u sokolovny. Činnost jednoty po úspěšně začaté spolupráci s místním Sportovním klubem o loňské výstavě se rozvíjela i nadále ve vzájemných sportovních utkáních. Dne 28. června 1934 byl kupř. sehrán zápas v odbíjené S. K. Sobotka versus Sokol Sobotka 3 : 2. Při Sokole byl také obnoven šermířský kroužek, který vedl br. Forst.

V roce 1935 čítala sobotecká jednota Sokol celkem 196 členů: 144 mužů a 52 žen. Na rok 1935 a 1936 byl zvolen starostou jednoty opět bratr J. Forst.

V předvečer 28. října se na oslavu vyhlášení naší samostatnosti konala v roce 1936 slavnostní akademie a řečníkem byl místostarosta ČOS bratr Josef Truhlář.

Na valné hromadě byl na rok 1937 zvolen starostou bratr J. Bacovský po dlouholetém působení bratra Jos. Forsta.

Sokolský branný sraz, svolaný na den 18. dubna 1937, byl předzvěstí, že mezinárodní politické napětí se stále zvyšuje a je třeba, aby nejen náš národ, ale také Sokol byl připraven hájit svobodu před hrozcím nacistickým nebezpečím.

Po obsazení českých zemí německými okupanty až do zastavení činnosti Sokola, tj. v době od 15. března 1939 do

12. června 1941, se přizpůsobila činnost jednoty novým poměrům. Starostou byl bratr Karel Folprecht. Byli jsme si však vědomi, zejména po vypuknutí války, že ani Sokol nezůstane ušetřen krutých zásahů. Proto vedle běžné činnosti byla prováděna opatření, aby se sokolský majetek nedostal do rukou okupantů. Toto naše tušení se ukázalo správným. Hned v den vojenského přepadení Polska Němci nastalo v českých zemích hromadné zatýkání předních osobností veřejného a kulturního života. Z naší jednoty byl jako rukojmí zatčen bratr Josef Forst a společně s dalšími sokolskými činovníky z Jičínka odveden do věznic v Liberci a později v Žitavě. Po šesti dnech byl společně s bratrem MUDr. Vaňkem z Dolního Bousova převezzen do Turnova a tam propuštěn. Oběma ihned nabídli pomoc a podporu členové turnovského Sokola.

V roce 1941 byl zatčen br. K. Pavlišta pro poslech zahraničního rozhlasu a rozšiřování řeči presidenta Beneše. Odsoudili ho na 3 roky káznice, ale pro těžkou nemoc byl ponechán na svobodě a 27. prosince 1942 zemřel.

V tomtéž roce byli zatčeni bratři Oldřich Cinkejs a dorostenci Jirka a Vladek Macounovi. Byli také obviněni z poslechu cizího rozhlasu a Jirka navíc ještě z nedovoleného přechovávání revolveru (památky po otci — legionářovi). Věznění byli v Kartouzích, na Pankráci, ve Steinu a v Budyšině, Jirka Macoun 3 a půl roku, Oldřich Cinkejs 2 roky a Vladek Macoun jako mladistvý 9 měsíců.

V březnu 1943 byl pro podezření z ilegální činnosti zatčen br. Josef Šolc a vězněn 56 dní.

V červnu 1944 byl zatčen br. Miroslav Podhorský pro přípravu odboje, vězněn byl v Kartouzích, na Pankráci a v terezínském koncentračním táboře až do konce války. Vrátil se až v červnu 1945 pro prodělání tyfu. Ve stejném období byl vězněn i br. Milan Klíma. Bratr Jan Stránský zahynul při náletu na Vídeň, kde byl na nucených pracích.

Od roku 1939 do konce války prošel peklem nacistických koncentračních táborů i čestný člen soboteckého Sokola, starosta ČOS bratr Josef Truhlář. Vrátil se také až po osvobození.

Tyto roky tvoří nejsmutnější část historie naší jednoty. Než byla ČOS rozpuštěna, mohla naše jednota vyvíjet jen minimální činnost zaměřenou většinou jen na ochotnické divadlo. Dramatický odbor však také postihla těžká ztráta, když 4. května 1940 zemřel jeho dlouholetý předseda br. Julius Vogel.

Po osvobození v roce 1945 nastal v sokolské jednotě, jako všude, opět cílý život. Vrátil se sokolský majetek včetně sokolovny a 28. června se konala první valná hromada ve svobodné republice. Zahájil ji starosta jednoty bratr Karel Folprecht za účasti 56 členů. Ve zprávě hovořil o činnosti za okupace, o věznění bratří a zmínil se neutěšeném stavu sokolovny, kterou okupační „správci“ vůbec neopravovali a neudržovali, takže celková škoda převyšovala 200.000 Kčs.

Ve volbách byl starostou zvolen zasloužilý člen jednoty bratr Josef Forst, jeho náměstkou Karel Folprecht a Josef Dráský, vzdělavatelem Jan Vogel a náčelníkem Josef Vogner. Členy výboru byli dále bratři Jar. Boček z OZH, Jar. Boček z ASAPu, Kučera, Jos. Mizera, Mlčoch, Náhlovský, L. Škrdlík a sestra Holá; náhradníky V. Halbich, Jar. Opočenský, JUDr. Zd. Teyrovský, Hanuš a Jar. Zemličková; revizory O. Beneš, O. Cinkejs

a Doubek. Jednota měla v roce 1945 138 mužů a 84 žen, celkem 222 členů.

Dne 20. října 1945 se účastnilo 23 bratrů a sester zájezdu do Poděbrad, kde byly oslaveny 75. narozeniny starosty ČOS bratra Josefa Truhláře.

Již od roku 1945 se začaly prosazovat snahy o sjednocování společenských organizací, tedy i všech tělovýchovných složek. Také v Sobotce byl vytvořen Místní tělovýchovný výbor, jehož organizací byl pověřen bratr Volejník, ze zástupců všech místních tělovýchovných korporací (Sokola, Junáka, Klubu československých turistů, Sportovního klubu). Předsedou byl zvolen MUDr. Alois Kafka, místopředsedou L. Luks, K. Folprecht, Fr. Staška a Ant. Patřičný. Až na několik schůzí nevyvíjel výbor žádnou činnost.

Na valné hromadě dne 10. února 1946 poděkoval bratr starosta Forst všem, kdož se za okupace zapojili do ilegální práce, v první řadě bratru Podhorskému, který se jako vedoucí odbojové skupiny vrátil s podlomeným zdravím z koncentračního tábora. Lékařka MUDr. M. Kafková poskytovala lékařskou pomoc ruským a anglickým zajatcům, kteří se skrývali v lesích na Sobotecku. Těm pomáhala také dentistka sestra Zdenka Hortlíková. Náčelnice jednoty sestra Fibigerová byla činná jako spojka ilegální skupiny, o svobodu se zasloužili i další bratři a sestry.

Náčelnice sestra Anežka Hányšová sdělila, že do cvičení chodí pravidelně 12 sester, 12 dorostenek a 92 žáků.

Ve volbách byl starostou zvolen bratr Josef Dráský, náměstký JUDr. Zdeněk Teyrovský a Josef Forst, náčelníkem Josef Vogner, náčelníci Anežka Hányšová, vzdělavatelem Rudolf Hošek atd. Tento výbor se neměnil ani na valné hromadě 9. února 1947, pouze náčelníkem se stal bratr Boh. Opočenský a bratru Forstovi byl udělen titul čestného starosty za jeho dlouholetou obětavou práci.

Stále se projevuje nutnost značných oprav v sokolovně a také cvičební náradí bylo nutno zakoupit nové. Proto zábavní odbor v čele s bratrem Jar. Opočenským získává pořádáním četných akcí potřebné prostředky. Začíná se mluvit i o přístavbě moderního jeviště.

15. června r. 1946 se zúčastnilo 17 mužů, 9 dorostenek, 25 žen, 27 dorostenek a 8 nevířících členů župního sletu v České Lípě, rovněž se konalo okrskové cvičení v Sobotce a 28.–30. srpna se 56 bratrů a sester účastnilo zájezdu na slib sokolské župy Podtatranské-Hviezdoslavovy v Turčanském Sv. Martině. Členové jednoty se také zúčastnili župního rozestavného běhu a štafety XI. sokolského sletu.

Ve Zborovském závodě branné zdatnosti docílila pronikavých úspěchů dorostenka Věra Sedmidubská: zvítězila v okresním závodě, v kraji byla druhá (získala sošku vítěze) a ve vrcholném závodě v Praze dosáhla 269 bodů a byla celkově na 5. místě (získala zlatou medaili a stříbrnou plaketu).

Rozřadovacích závodů sletových se zúčastnilo 32 sester, z nichž Miluška Pelcová získala nejvíce bodů z celé župy — 49,8 z 50 možných.

Valná hromada 22. února 1948 vynesla radostné zprávy o úspěších v práci. Brzy po ní, 3. března 1948, se jednota rozloučila s bratrem Václavem Vilímkem, který navždy opustil sokolské řady po více než 50 letech obětavé práce v naší sokolské jednotě.

Smutná byla rovněž výborová schůze jednoty 6. dubna 1948, kdy starosta bratr Josef Dráský oznámil: „Než přikročíme k jednání, vzpomene si všichni s vřelou účastí nejlepšího a nezasloužilějšího člena, syna naší bratrské rodiny — čestného starosty naší jednoty bratra Josefa Forsta, který dnes navždy opustil naše řady. V bratru Forstovi ztrácí naše sokolská rodina opravdového starostlivého táta, který všechný volný čas po dlouhou řadu let svého působení v naší Sobotce jí věnoval a jeho zásluhou byla postavena naše sokolovna a soubě vybudoval tak nejkrásnější pomník. Při památce jeho si slíbme, že budeme v sokolské práci pokračovat, že na svých místech vytrváme a náš sokolský stánek podle jeho přání dobudujeme. Tak nejlépe uctíme jeho památku.“

Dne 31. března 1948 byla slavnostní schůze všech tělovýchovných složek v Sobotce, na níž bylo prohlášeno sjednocení tělovýchovy. Do konce května mělo být provedeno sloučení všech složek v Sobotce: Sokola, SK Sobotka a kuželkářského odboru, tím měly skončit svou práci akční výbory v těchto složkách. Bylo schváleno utvoření rybářského odboru, kterému měl být přidělen rybník Nebákov, ale k tomu nedošlo.

Na XI. sokolský slet jezo do Sobotky pod vedením náčelnice sestry Hányšové a náčelníka B. Opočenského 25 žen, 26 dorostenek, 31 žáků, 24 mužů, 16 dorostenek a 21 žáků. V před-sletovém období bylo navázáno přátelství s krajinou žijícími v USA. Všichni při své návštěvě staré vlasti nezapomněli na Sobotku a sokolskou jednotu; na jejich počest byly uspořádány přátelské večírky. Sestra Macounová z Miami věnovala při této příležitosti jednotě 2.500 Kčs, sto liber rýže a látku na prapor; manželé Kyzivátovi z Los Angeles 1000 Kčs a bratr Konečný, rodák z Vesce, stuhu na prapor.

Deformace padesátých let zasáhly i do života jednoty. Z příkazu místního akčního výboru národní fronty se mělo provést vyloučení čtyř členů jednoty pro údajný záporný postoj k lidově demokratickému zřízení. Přestože se jednota snažila, aby nedošlo k vyloučení členů, protože šlo o bratry, kteří v době okupace i později prokázali velké zásluhy o jednotu, a aby byla volena jiná forma, nezmohla nic. Na výslovný příkaz MAV NF vyloučit uvedené čtyři členy se musel výbor jednoty podrobit a členy vyloučit.

V listopadu 1948 byli z bývalého SK Sobotka kooptováni do výboru Sokola bratři Tichý a Zahradník; v únoru 1949 došlo k zapojení odbočky Klubu československých turistů, který se stává odborem turistiky. Práce fotbalistů i turistů však zůstává prakticky na bedrech dosavadních činovníků.

V září 1949 byla k naší jednotě přidělena jako pobočka jednota v Ohařicích, kam bylo zapůjčeno i náradí.

Ve dnech 29. června a 2. a 3. července 1949 oslavila jednota 80 let svého trvání. Sportovního a tělovýchovného pořadu se účastnil i starosta ČOS bratr Josef Truhlář.

V roce 1950 měla jednota 294 členů. Účastnila se zemědělských brigád, budování „gigantu“ v Mimoní, zvelebovacích akcí ve městě; začínal se však projevat nezáměr mládeže o práci. Členstvo se v krajích účastnilo 1. máje a 9. května, v dubnu byl pořádán večer s hudebním skladatelem J. Seehákem a 28. října akademie.

Ve volbách 15. března 1951 byl zvolen starostou jednoty bratr František Stuchlík, náměstkem Boh. Novotný, náčelníkem Václav Ulrich, náčelníci St. Krmenčíková, jednatelem K. Pulcman, hospodářem Jos. Mizera a zdravotníkem MUDr. M. Kafková.

Reorganizace tělesné výchovy se prováděla pod hesly „Sjednocená tělovýchova náš cíl“ a „Sovětská fyskultura náš vzor“. Oficiální název jednoty se mění na DSO Sokol Sobotka (Dobrovolná sportovní organizace).

Nová sportovní organizace měla sjednocený jen název, jinak hlavní složky: sokolská jednota i býv. Sportovní klub a KČT vyvíjejí samostatnou činnost a pouze finanční zdroje jsou společné. Je pořádán „Běh vítězství“, „Pochod míru“, „Sportovní hry mládeže“, soutěže o TOZ a „Sokolský den“, který navštívil dlouholetý přítel sobotecké jednoty, starosta ČOS bratr Truhlář. Velmi úspěšně si vedl lehkotletický odbor pod vedením Svato-pluka Macouna, který se zúčastnil dvaceti různých závodů a vybojoval osm vítězství utkání. Tři členové odboru se proborovali do celostátního finale SHM. Činnost v ostatních odborech však pro nezáměr začala velmi upadat. V oddílu základní tělesné výchovy nebyli cvičitelé, aby podchytili mládež pro cvičení, a oddíl kopané přes značnou finanční podporu zápasil s velkými finančními potížemi, neměl vedení a chyběli mu starší fotbalisté, aby měl stálý kádr hráčů. Také finanční poměry jednoty byly neutěšené, protože byly preferovány závodní tělovýchovné kroužky a jednoty, které byly bohatě dotovány z fondů pracujících, na malé místní jednoty se zapomínalo a ty následkem toho živořily.

Preferováním závodních jednot nebyl splněn cíl sjednocené tělovýchovy, nýbrž naopak byly zřizovány závodní jednoty a tím místním jednotám byla odčepována nejen možnost získávání nových členů, ale také funkcionáři přecházeli do lépe fundovaných závodních jednot. V Sobotce tak vedle místní jednoty byla v roce 1951 založena závodní jednota v Borských sklárnách.

Za této situace bylo na členské schůzi sokolské jednoty dne 9. listopadu 1951 usneseno sloučit místní sokolskou jednotu se závodní sokolskou jednotou Komunálních podniků v Sobotce. V závěru této schůze starosta bratr Stuchlík pravil: „Uzavírám první kapitolu naší jednoty, která 82 let byla nositelkou sokolství i nás v obci: K tomuto kroku nás vede snaha po oživení tělocvičné činnosti ve smyslu ustanovení IX. sjezdu ČOS, jejímž hlavním úkolem je snaha zavést sokolskou myšlenku do všech vrstev pracujícího lidu“ a poděkoval všem bratrům a sestram, kteří pro myšlenku sokolskou nezištně pracovali a pro ni žili.

Potom byly vykonány volby výboru nové organizace: »Sokol „Komunální podniky“ v Sobotce«, a starostou zvolen br. Jindř. Rotta a dalších devět členů výboru a čtyři náhradníci.

Na členské schůzi 28. března 1952 byl zvolen starostou br. Jos. Mizera, který na výborové schůzi dne 15. ledna 1953 podal referát o slavnostním zasedání OVS v Mnichově Hradišti, na němž bylo přečteno usnesení vlády a strany, kterým dosavadní tělovýchova přechází na stát. Dosavadní výbory tělovýchovných organizací budou pracovat do 31. ledna 1953 a od 1. února 1953 převezme nový orgán tělovýchovy pravomoc do svých rukou. Na závěr schůze poděkoval starosta bratr Josef Mizera všem za lásku k Sokolu a přál nastávající nové generaci, aby její činovníci pracovali tak nezištně a s takovou láskou jako dosavadní jednota.

Tak končí poslední zápis v jednatelské knize tělocvičné jednoty Sokol v Sobotce...

Psát o posledních 15 letech života tělovýchovné jednoty

v Sobotce je velmi obtížné. Reorganizace stihala reorganizaci, chyběli obětavi pracovníci v čele jednoty, nevedly se žádné zápisy a neuchovávaly se žádné dokumenty ani jiné písemnosti. Proto dnes není možno ani přesně zjistit, kdy DSO Sokol Komunální služby Sobotka se proměnil na DSO Slavoj Fruta Sobotka, kdo byl v čele jednoty atd. Proto uvádíme jen přehled těch akcí, o nichž jsme se dozvěděli od pamětníků a účastníků. Zpracovat celkové dějiny tělovýchovy v Sobotce v těchto letech je úkolem budoucích pracovníků.

V polovině padesátých let ustává činnost oddílu lehké atletiky, takže se pouze hraje fotbal a pracuje oddíl turistiky a ZTV, ovšem pouze ženské složky (zvláště zásluhou Věry Kubů). Až s příchodem MUDr. Jiřího Filsaka jako obvodního lékaře do Sobotky se činnost rozšiřuje. Doktor Filsak vede cvičitelský sbor, působí jako cvičitel žáků, zdravotník, později začíná organizovat zimní zájezdy na hory a letní dětské tábory. Spolupracovníky získává jak mezi mladými, tak v řadách rodičů (hlavně z tehdejšího výboru SRPŠ ing. V. Truhlář, Fr. Staška, V. Fetr, O. Beneš, V. Zemanová, St. Mrskoš aj.). Duší všech akcí je však on sám. Tak můžeme vzpomenout srazu turistů na Podbanském v srpnu r. 1956, vánočních svátků na Vosecké boudě v Krkonoších v témže roce, pololetních prázdnin 1957 v pěkném prostředí Harachova, dalších zimních pobytů ve Vitkovicích, Rokytnici n. Jiz. atd.

Letní tábory navázaly na prázdninové akce oblíbeného soboteckého učitele Jaroslava Štastného, který již v roce 1953 a 1954 uspořádal pro chlapce putovní tábory na kolech po severovýchodních Čechách. Jaroslav Štastný vedl i první letní tábory r. 1955 v Drhlenách a 1956 ve Starých Splavech. Nejrozsáhlejší tábor pod vedením J. Filsaka a Fr. Stašky se konal r. 1957 v Dědovicích u Písku, následovaly tábory v Potštejně a ve Sloupu u Nového Boru, ale po roce 1960 jejich tradice upadá a mizí i rozsáhlý inventář vybudovaný většinou brigádníky.

Škola pořádá v padesátých letech i různé branné hry, šachové turnaje atd.

Hodně radostí užili i účastníci vodáckých plaveb. Podle plánů MUDr. Jiřího Filsaka postavil pan Chlomek z Libošovic dvě pramice, které brázdily se soboteckými posádkami vody Lužnice, Vltavy, Otavy, Jizery a jiných řek.

Na čas zakotvuje v Sobotce košíková pod vedením P. Jirana, ale po jeho odchodu ze Sobotky tato činnost ustává.

V roce 1959 se začíná s nácvičkou na II. celostátní spartakiádu. Dětské skladby (Pohádka, Červené míčky aj.) nacvičují učitelky K. Pažoutová, H. Petrnošková, M. Rychtřová a J. Rejha. Cvičení 9 vyspělých cvičenců - mužů „Plné míče“ vede MUDr. J. Filsak; 8 žen cvičí Rozsévačku a 4 ženy Rej pod vedením J. Šulcové. Cvičenci jedou na krajskou spartakiádu do Liberce a Jablonce n. Nis. a 22. V. 1960 se koná v Sobotce okrsková spartakiáda. Účastní se cvičenci ze Sobotky, Dolního Bousova, Mladějova, Obrubec, Mnichova Hradiště, Hubálova i z Mladoboleslavska. Potom už následovalo v červenci vystoupení na Strahově, kde je kromě cvičenců i turistický oddíl, který se účastní celostátního srazu ve Stromovce.

V této době je také dokončena velká akce přístavby jeviště k sokolovně. Stavbu prováděl MNV v Sobotce v akci Z a její průběh nepatří do obsahu tohoto článku. Škoda jen, že přístavba vlastně není dodnes dokončena (chybí vyřešení odvodnění, topení atd.).

V dalších letech, za předsednictví tehdejšího ředitele školy Josefa Padoura má ZTV 85 aktivně cvičících členů. Pořádá se akademie a veřejná cvičební hodina. V dubnu roku 1962 organizuje kolektiv cvičitelů cyklistickou soutěž, která se skládá z rychlostního terénního závodu a jízdy zručnosti. Kladně lze také hodnotit orientační závod v témže měsíci, pořádaný pro školní děti.

V této době je vztah mezi TJ Slavoj a školou velmi dobrý. V žádném pozdějším období není tolik cvičitelů - učitelů.

Tak jako ve všech jednotách, i v Sobotce mají ve cvičení převahu ženské složky. Čím dále od II. CS, tím je žalostnější stav, až v jednom období na krátký čas vypadávají mužské složky zcela ze cvičení. Zásluhu na tom ovšem má hlavně nedostatečný cvičební prostor. Prakticky všechny spartakiádní sladby byly nacvičeny ve škole, protože sokolovna vzhledem ke stavbě jeviště nebyla ještě schopna plnit podmínky k nácvičce.

V této době aktivně pracuje oddíl objevený, který vede Josef Škorpil. Existuje 10členný oddíl mužů, který se účastní okresní soutěže v roce 1962 i turnajů v Libáni, Jičíně, v Dřevěnicích a v Sobotce. Také družstvo dorostenek pravidelně trénuje a připravuje se na sportovní hry mládeže.

Přichází rok 1964 a všechny síly se začínají mobilizovat pro novou, tentokrát III. CS. Pro nedostatek dobrovolných cvičitelů nacvičují děti ve škole. Jednota má k dispozici rekordní počet cvičenek - 20 žen. Nácvičce vede J. Ouředníková a na všech je vidět elán a chuť do práce. Po okrskové spartakiádě v Libáni a okresní v Jičíně následuje opět odměna za mnoho večerů i celých dnů perné práce - vystoupení na Strahově při III. CS roku 1965.

Již od roku 1961 dochází - opět hlavně zásluhou MUDr. Jiřího Filsaka - k postupné realizaci výstavby sportovního stadiónu v Sobotce za školou. Projekt vypracoval pražský Chemoprojekt a výstavba se prováděla opět v akci Z. Stavbu řídil Fr. Dolenský a komise pro výstavbu stadiónu při komisii pro výstavbu MNV. Největší počet hodin na výstavbě stadiónu odpracovali členové naší jednoty, zvláště oddíl kopané, a také školní mládež. Stadión byl dokončen a slavnostně otevřen o posvícení r. 1967. Nyní se buduje ještě tribuna.

V polovině šedesátých let pracuje pod vedením J. Rejhy dobře oddíl stolního tenisu, jehož družstvo žen hraje až v krajském přeboru.

21. února 1966 na výroční členské schůzi bylo rozhodnuto, aby název TJ Slavoj byl změněn na TJ Sokol Sobotka. Funkci předsedy Sokola vykonává Josef Vrána a nastává nová éra, která se snaží navázat na zašlé slavné sokolské doby. Stav cvičenců se pohybuje kolem sta. Je snaha obnovit staré tradice, je odhlasováno, aby se členové nazývali bratři a sestry.

Jaro roku 1968 vneslo mnoho nového i do Sokola. V sokolovně se opravuje nářadí, kruhy, které 10 let neplnily svůj účel, jsou opět v provozu. Obětavi členové výboru se starají o opravu celé budovy, která je opět ve správě jednoty.

Z lásky k Sokolu si často odpráží odpočinek, aby nová generace, která nastoupí na jejich místa, se mohla podívat, kam vede láska k věci, jestliže pramení z upřímného srdce člověka.

Žactvo, doroste, sestry a bratři - i vy, kteří mezi námi už nejste - sokolské, bratrské „Nazdar“!

Josef Volf - Jana Ouředníková

Stavba sokolovny

V průběhu stoletého trvání tělocvičné jednoty Sokol v Sobotce se vine jako červená nit snaha získat zprvu aspoň volný sál ke cvičení a později postavit si vlastní tělocvičnu. Těžko si dnes dovedeme představit, jaké to muselo být nadšení, když se cvičilo v zakouřených sálech místních hostinců nebo dokonce ve staré radnici v zatuchlém skladišti hasičské zbrojnice.

Nelze se proto divit, že již v roce 1871 bylo dohodnuto pokusit se o stavbu vlastní tělocvičny. Potřebné plány slíbil obstarat bratr Novák a zvolený komitét pro zřízení tělocvičny vydal o tom prohlášení k občanstvu a žádal o upisování příspěvků. Slíbené příspěvky činily asi 1140 zl., avšak k jejich složení nedošlo.

První zmínka o stavebním fondu je v kronice jednoty z konce roku 1889, kdy tento fond vykazoval částku 69,53 zl. Roku 1894 bylo založeno stavební družstvo a vypracovány stanovy. Když se na jaře roku 1895 za zakládající členy přihlásila místní i politická obec Sobotka, dosáhl stavební fond výše 589,73 zl.

Dne 13. ledna 1906 byla radě města Sobotky zaslána žádost o darování pozemku čís. parc. 248 - obecní zahrady proti školní budově - na stavbu tělocvičny a hřiště pro mládež. Městská rada žádosti vyhověla připisem ze dne 24. září 1906.

Ve výborové schůzi jednoty ze dne 11. března 1907 bylo poprvé jednáno o společné stavbě tělocvičny a Jeřábkovu domu. V lednu 1911 navštívil naši jednotu na její vlastní žádost člen technického odboru a zástupce předsednictva ČOS bratr Vladimír Müller, aby informoval výbor o stavbě tělocvičny. V závěru svého projevu pravil, že „dává jednotě určitý pokyn, aby si zbudovala vlastní tělocvičnu, raději menší, ale takovou, aby vyhovovala všem jejím požadavkům, zejména, aby bylo dbáno náležitosti místa pro cvičební sál, šatny, výborovnu atd.“

Okresní výbor v Sobotce sdělil v roce 1913, že skládá do obecní spořitelny částku 200 K na stavbu společného domu, což bude opětovat i v dalších letech.

Na valné hromadě 18. ledna 1914 bylo členstvem schváleno stanovisko výboru, který se vyslovil pro stavbu společného domu. Proto Jeřábkovu družstvo požádalo přední české architektky o vypracování náčrtku Jeřábkovu domu spolu s tělocvičnou. Česká obec sokolská sdělila sobotecké jednotě, že podá návrh na úpravu tělocvičny, až dojde k definitivnímu řešení budovy.

V polovině roku 1914 vypukla světová válka a byla obava, aby jmění Sokola nebylo rakouskou vládou zkonfiskováno.

Proto na výborové schůzi dne 24. listopadu 1914 bylo jedno-
myslně usneseno dát starostovi města bratru Frant. Pečovi
přípis, že celé jmění ve výši asi 15.000 K mu bylo předáno, aby
jej použil pro stavbu Jeřábkovy domu, kde by měl svou místnost
i sobotecký Sokol. Po úmrtí starosty odevzdala jednota dne
15. května 1915 své jmění městu Sobotce k témuž účelu.

Ke konci roku 1918 byl stav fondu na stavbu tělocvičny
12.088,57 K a na stavbu společného domu s tělocvičnou činil
6597,43 K. Toto rozdělení stavebního fondu vzniklo tím, že
správní výbor Sokola již ke konci války uvažoval, nebylo-li by
dobře založit přece jen fond pro postavení vlastní sokolovny,
jak to doporučovala ČOS, což se později také stalo. Rozdělení
fondu bylo nutné také proto, že některé dary (jako např. Okres-
ního výboru v Sobotce) byly určeny přímo jen pro stavbu
společného domu.

Ke zvýšení stavebního fondu podstatně přispěl výtěžek ze
slavnosti k výročí padesátiletého trvání naší jednoty v roce 1919,
kdy čistý zisk v částce 10.000 Kč přiblížil jednotu opět o kousek
blíže k postavení vlastní sokolovny. Díky vzrůstajícímu nadšení
pro sokolskou myšlenku po světové válce upínala se veškerá
činnost soboteckého Sokola ke snaze co nejvíce rozmožnit pro-
středky na stavbu sokolovny. Koncem roku 1919 činil stavební
fond cca 50.000 Kčs a celkové jmění Sokola s ostatními fondy
70.000 Kč. Proto výbor jednoty pomýšlel na přípravu stavby.

Pozemek věnovaný městem Sobotkou na stavbu sokolovny
dnešnímu návrhu však již nevyhovoval, proto výbor jednoty
v roce 1926 jednal s Jeřábkovým družstvem o jeho směnu.
Valná hromada Jeřábkova družstva vyšla Sokolu vstříc a
11. března 1926 jednomyslně schválila směnu pozemku, takže
jednota dosáhla potřebných a vhodných pozemků v Tyršově
ulici vedle okresního domu. V dubnu téhož roku se přistoupilo
k úpravě letního cvičiště, což vykonalo členstvo po večerech
za dohledu br. arch. Jar. Hortlíka.

Slavnost pro položení základního kamene byla původně určena
na 13. června 1926, avšak proto, že se v ten den konala župní
zkouška na sletová cvičení, byla přeložena na 23. června 1926.

Redaktor soboteckého Věstníku nám zaznamenal celý její
příběh, a proto citujeme: „Slavnost položení základního kamene
ke stavbě sokolovny se konala pod záštitou okresní správní
komise a městské rady a stala se velkolepým projevem uznání
snah sokolských a všeobecným přáním, aby čilá naše jednota
sokolská co nejdříve vešla již pod svůj vlastní krov, aby svoji
činnost ještě úspěšněji mohla rozvinout.“

Slavnosti se zúčastnila reprezentace okresní, městská, zástup-
cové obcí, okresu, legionáři, sbory hasičské, četné spolky, zá-
stupcové sokolských žup a jednot a sokolstvo III. okrsku župy
Fügnerovy, které u příležitosti té konalo zde svůj slet a veřejné
okrskové cvičení. Průvod seřadil se o 9. hodině dopolední
u nádraží, prošel městem ozdobeným prapory na letní cvičiště
jednoty a stanul před okrášleným základním kamenem, který
byl umístěn na vyzděném rohu příští sokolovny.

Slavnost zahájil zpěvácký spolek „Bendl“ smíšeným sborem.
Na to starosta jednoty bratr Forst pravil:

„Vážené shromáždění, sestry a bratři!

Sokolská jednota naše pokládá dnes základní kámen ku své
sokolovně v pevném přesvědčení, že se stavbou je započato a že
v ní budeme pokračovati. Doufáme pevně, že v roce příštím
bude na těchto místech stát naše sokolská budova, náš sokolský
domov, který v roce 1928 budeme moci slavnostně otevřít a
odevzdati svému účelu. Sen předchůdců našich, z nich zejména
zásluhy si získali zesnulí již bratři: František Peča, Jan Mach,
Jan Ježek a Václav Pažout — jichž dnes s pietou vzpomínáme
a kterým na rovy klademe kvítí — je uskutečněn díky okresní
správní komisi, zdejší městské radě, obecnímu zastupitelstvu
města našeho, bratrskému družstvu Jeřábkovu, které snahám
a potřebám sokolským vyšlo obětavě vstříc a umožnily nám
ku stavbě sokolovny přikročiti. Pozvali jsme vás ku dnešní
slavnosti naší a já jménem jednoty vás co nejsrdčněji vítám.“

Po něm promluvil k shromážděným nadšenou řeč činovník
jednoty bratr F. Stuchlík.

Slavnostní poklep na kámen započal okresní starosta br.
Frant. Havlík, který jménem okresní správní komise přál jed-
notě, aby z budovy této vycházeli bratři a sestry posílení ohněm
sokolské výchovy a prodchnuti oním velkým zákonem, který
nesmrtelný Fügner a Tyrš nám zanechali: „Paže tuž, vlast miluj
a jí služ!“ Následoval projev a poklep starosty města br. Gust.
Maštálky, který přeje jednotě, aby žádná zloba nikdy se ne-
vplížila do této budovy, aby jen svornost a láska bratrská zde
sidlily.

Starosta hasičské župy br. Jindřich Maštálka, velkostatkář
z Domousnic, ve svém projevu vzpomíná, že před půl stoletím
z členů a zakladatelů této jednoty novstal první hasičský sbor
a po jeho příkladu v dobách příštích zakládány byly sbory další,
až povstala hasičská župa nynější. Přeje Sokolu, který dnes klade

základ ke své budově, aby zdárně pokračoval, řídě se heslem:
„Nebuď nadšení pro věc dobrou na chvíli, ale doveď ke zdár-
nému cíli!“

Na to následovaly projevy a poklepy zástupce sokolské župy
Čížkovy, legionářů místních a dolnobousovských, zástupce města
Dolního Bousova, obcí: Střehomi, Vesce, Libošovic, Kruhu
rodáků soboteckých z Prahy, organizace úředníků cukrovar-
nických, jednoty zřízenců železničních, Klubu turistů dolno-
bousovských, družstva Jeřábkova, zpěváckého spolku „Bendl“,
Čsl. ochrany matek, Ženského klubu, obchodního gremia, okres-
ního osvětového sboru, Ústřední matice školské, Klubu čsl. turistů
v Sobotce, místních společenstev, kuratoria okresního musea,
Sokola v Dolním Bousově, v Petkově, v Libošovicích, Markvar-
ticích, Obrubcích, Mladějově, okresní soicální péče o mládež,
studentstva, sokolské župy Fügnerovy, III. okrsku této župy
a ukončen srdečným proslvem starosty Sokola br. Forsta, který
jménem jednoty volal k veškeré veřejnosti:

„Pojďte s námi! Pojďte a pomozte nám vybudovati tento
národní dům, zasvěcený ideám Tyrše a Fügnera! Budujte s námi
všichni, jimž vlast, národ, právní řád, bezpečnost a čest nejsou
překonaným stanoviskem, ale skutečnou představou, nerozlučit-
elnou s lidskou naší podstatou a bytostí.“

Pojďte a pomozte všichni, jimž pokrok a češství, krása a síla
nejou jen slova, ale způsobem a předmětem touhy celého života.
Nazdar!“

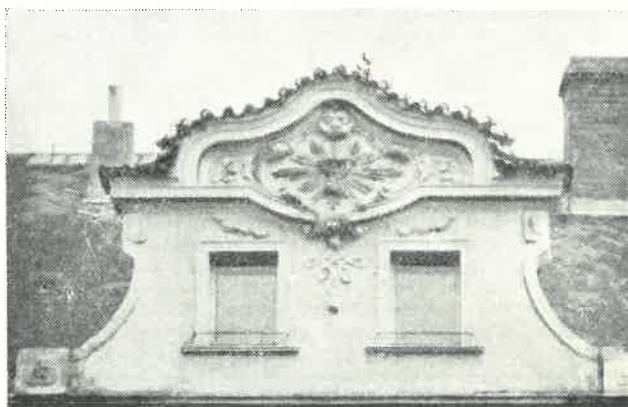
Smíšeným sborem zpěváckého spolku „Bendl“ byla slavnost
ukončena.

Odpoledne konal III. okresek sokolské župy Fügnerovy své
veřejné cvičení na letním cvičišti jednoty, jež bylo navštíveno
četným obecenstvem. K obecenstvu a sokolstvu promluvil jed-
natel župy bratr B. Čížek z Mladé Boleslavi a po jeho řeči
předvedeny vzorně krásné sestavy společných prostných, urč-
ných pro pražský všesokolský slet.“

Stavba sokolovny v Sobotce, kterou projektoval arch. Líska
z Hradce Králové, zadána byla dne 22. srpna 1928 br. arch.
Jar. Hortlíkovi, staviteli v Sobotce, na základě omezené souteže,
v rozpočtovém obnosu kolem 300.000 Kč na některé práce sta-
vitelské. Odborný stavební dohled svěřen inž. Leop. Švandrlíkovi
z Jičína. S přípravnými pracemi se započalo o posváceném
pondělí dne 27. VIII. 1928 a stavba měla být provedena pod
střechu do konce roku 1928 a skočena do konce května 1929.

Po položení základního kamene nastala všem členům jednoty
úsilovná mravenčí práce, aby stavba sokolovny co nejrychleji
pokračovala. Podařilo se to společnému úsilí a 20. července 1929
byla sokolovna otevřena slavnostní akademií a na slavnostní
valné hromadě dne 21. července o půl 11. hodině předána svému
účelu. Odpoledne byl pořádán slet sokolské župy Fügnerovy
na letním cvičišti.

Vybudováním vlastní sokolovny byl splněn krásný sen ně-
kolika desetiletí a korunovány byly oslavy šedesátiletého trvání
tělocvičné jednoty Sokol v Sobotce. V-f.

● Soutěžní úkol č. 4. — Do konce července napište na
adresu redakce, co je na fotografii zobrazeno. — Na druhý
soutěžní úkol došlo celkem 22 odpovědí, všichni soutěžící
správně poznali, že na fotografii byl postranní vchod do bu-
dovy sobotecké lékárny č. 213, na jehož empírovém portálku
najdeme iniciálky zakladatele sobotecké lékárny Antonína
Fierlingera st. — Šťastnými výherkyněmi jsou tentokrát
vesměs žákyně sobotecké ZDŠ: Věra Lišková ze 7.B, Eva Staš-
ková z 9.A a Zdena Valentová ze 7.B. Získávají po knize.

Vzpomínka na Šibřinky Sokola soboteckého 1930

Tělocvičné jednoty „Sokol“ bývaly na venkově svého času střediskem kultury a ušlechtilých zábav. Ani sobotečtí si v tom nezapadli. Obyvatelé města, zvláště mladší generace, těšili se na leden a únor, kdy byly konány taneční zábavy a v nich, vždy oblíbené Šibřinky.

Vzpomínám na první Šibřinky za mého působení v Sobotce. Jako tehdejší knihovník Sokola poznamenal jsem si půlnoční scénu, v níž k proslovu přispěl značnou měrou bratr František Stuchlík. — Šibřinky měly ráz: „V říši prince Karnevala“. Bratři a sestry připravili se na to náležitě. Půlnoční scéna očekávána všemi účastníky tanečního reje dychtivě.

Úderem dvanácté zazněly fanfáry a ve 2. taktu přichází vyšňořený princ Karneval se svým doprovodem, který se postavil kolem něho do půlkruhu. Když hudba zmlkla, zahájil princ slavnost proslovem:

Vítejte nám z širé dálí vzácné dámy, pánové, co jsme se vás načekali k této chvíli bláhové.

Ze jste došli všichni zdraví, potěšení z toho mám a všechny vás přehoroucně náručí svou objímám.

Abych počal abecedně! Vítám předem velmi pěkně všechny Bousováky milé, shromážděné této chvíle v sobotecké naší říši. Však noviny o tom píší, Bousovští že v každé chvíli vynakládají

svou píli dosíci neb přetrumfnouti Sobotku v té zemské pouti a ve stálém zápolení rovných jim v okolí není.

Vítám všechny z Mladějova, jež k nám svedla doba nová, doba masopustních rejů, veselíc, všelijakých frejů.

Šťasten jsem že Markvartice jsou zde. A co více?

Vidím též Libošovice. Oboje jsou mi vítáni. Vítám všechny bratry, sestry, tvořící rej tento pestrý.

Sokol zdejší stánek půjčil, když jsem ho tak trochu mučil; přenechal k našemu bálu místnosti tohoto sálu.

Nebyl sál ten stále v suchu! Způsobilo mnoho ruchu, když parkety neposedně vzpomněly si jednoho dne, že zatančí kankán smělý — a hned též se k činu měly: zvlhnily se v hory velké, sem, tam, v údolí též mělké.

Nebylo výboru blaze, když spatřil hory na podlaze. Rozhodl se však hnedlinko, parkety srovnat malinko a tak vidíte tu nyní pořádek zas v krásné siní.

Abyste tu rádi byli, umělci vše vyzdobili. Bratr Fejfar, jeho druží, byli rychlí jako pstruzi, honili se vám jak draci.

Vím, že je to velká trýzeň, chytne-li někoho žízeň, proto jsem z hostinských bandy, majitele Syrovandy, Frantů Macouna sem volal, aby zde pivo čepoval a mé hosty z blízka, z dáli, občerstvoval vínem, má-li. (Zkráceno)

VZPOMÍNKA NA DIVADELNÍ ČINNOST TJ SOKOL V SOBOTCE

Sobotecký Sokol patřil již v minulém století mezi četné spolky v našem městě, které hrály divadlo. Tato tradice se udržovala dlouhá léta. I já si rád vzpomínám na mladá léta, kdy jsem začal se Sokolem hrát. Tehdy se hodně uplatňovala sestra Marie Havlíková, provdaná Samšiňáková. Kromě toho, že sama hrála, navvícila několik dětských her a s velkým úspěchem s nimi objela celé sobotecké okolí. Režisérem býval nejčastěji bratr Julius Vogel, poštímistr v Sobotce, kterému se r. 1929 podařilo sestavit pěkný divadelní kroužek. Do roka začala mít naše divadelní činnost úroveň a občanstvo mělo naše představení rádo.

Vzpomínám si živě na několik nejzajímavějších a nejúspěšnějších her. V Jiráskově Vojnarce si pěkně zahráli Aninka Brixová, Růža Loudová, Fanyňka Bílková, Hedva Pištorová, paní Špálová, Antonín Janda, Láďa Sedmidubský, Václav Dvorský a další. Další dobrá hra bylo Štolbovo Vodní družstvo. Zde se uplatnilo hodně mužských herců: učitel František Brouček, Josef Kalvach, Dr. Knobloch, Ivo Komín, Ota Tauchman, Josef Vogner; v ženských rolích Ivanka Broučková, Marie Suchánková, Marie Kubů, Marie Kalvachová, Aninka Knoblochová.

Poslední hrou, kterou režíroval bratr Vogel, bylo Obrácení Ferdyše Pištory od Fr. Langra r. 1938. Pak těžce onemocněl a po čase zemřel. Jeho nástupcem se stal MUDr. Alois Kafka, který ještě v r. 1938 režíroval Vachkovu Pec a společně s Fr. Broučkem Čapkovu Matku. V ní se uplatnili v čelných rolích Ivanka Broučková, Oldřich Beneš, František Brouček, Karel Lank, Antonín Volf, František Chrupa, Jaroslav Hanuš a Antonín Janda.

Pak jsme si troufli i na operety. Byly to Ingridy „U panského dvora“ a „Okolo rybníka“. První režíroval opět MUDr. Kafka s Fr. Broučkem, hudbu řídil Josef Fejfar; druhou jsem uvedl já na scéně L. Zápotockého a v hudebním nastudování Josefa Janků.

Poslední hrou v roce 1940 byl velmi úspěšně sehraný Tylův Strakonický dudák. Režii měl učitel Josef Kotyška, Dorotku

zahrála Miluška Pelcová a Švandu Jenda Vogel. Dále hráli A. Janda, M. Kubů, V. Dvorský, Marie Opočenská, Libuše Bočková a další.

Potom okupanti rozpustili Sokol, sokolovna byla uzavřena a naše divadelní činnost ochromena. Začali jsme uvažovat, jak začít znovu. Nakonec jsme se dohodli založit divadelní kroužek. Nová scéna a požádali jsme Okresní úřad v Jicině o povolení činnosti. Žádost podepsali MUDr. Kafka, dr. Knobloch, Komín, Náhlavský, Zápotocký, Janda, Kotyška a Halbich. Očekávali jsme rozhodnutí a obávali jsme se, zda Němci nepřijdou na to, že jsme všichni byli sokolové. Povolení přišlo bez obtíží a opět začala živá ochotnická činnost. Přihlásili se i noví členové a rozšířil se režisérský sbor (patřili do něho MUDr. Kafka, řídící učitel František Brouček, učitel Jenda Vogel, učitel Kotyška, Dr. Knobloch a J. Stříbrný).

Jako první hru jsme nastudovali Půlnoční slunce od Viléma Wernera v režii J. Stříbrného. Zde úspěšně hráli manželé Knoblochovi, František Staška, Jaroslav Hanuš a Josef Trnka. A pak následovala další a další představení během protektorátu i v osvobozené vlasti, kdy jsme opět mohli hrát v sokolovně. Z nejúspěšnějších kusů jmenuji alespoň Sluneční paseku (režie V. Halbich), Čapková Loupežníka (režie V. Hanuš), Bič (opět v mé režii s pěknými výkony L. Vildy a Jarmily Luksové) a detektivku Plynové lampy (režie MUDr. Kafka), v níž se mj. uplatnili L. Vilda, J. Vogner, Fr. Staška, Př. Bureš a Ivanka Broučková.

Roku 1958 se náš soubor změnil na Divadelní kroužek Fráni Šrámka při OB v Sobotce. Do roku 1963 jsme se hráli několik her, ale to je již jiná kapitola dějin soboteckého ochotnického divadla. Škoda, že v posledních letech se úplně přestalo hrát, že tradice sokolského ochotnického divadla v Sobotce nepokračuje.

Byl bych velmi rád, kdyby staří ochotníci i mládež obnovili krásnou tradici divadelní a začali opět v Sobotce hrát.

Václav Halbich

Česká házená v Sobotce

Probíráme-li se pečlivě vedenou kronikou odboru házené S. K. Sobotky, dočteme se, že se dne 26. srpna 1943 sešlo v býv. restauraci „Na sále“ několik zájemců o tuto hru a že založili odbor české házené. Přítomni tehdy byli: Ferry Tomek, Antonín Zogala, František Kužel, Otakar Kunst, Jan Novotný, Ladislav Pěnička, Vladimír, Jaroslav a Miroslav Mařanové, Jaroslav Tůma, Ladislav Houžvička, Jaroslav Kalvach, Josef Vogner, Alois Folprecht, Ladislav Horna, Karel Horák; Břetislav Turek se omluvil. Z těchto osob byl utvořen první výbor na čele s Ferry Tomkem, na místě byla provedena registrace

hráčů a rozhodnuto podati přihlášku do mistrovské soutěže II. třídy Pojizerské župy házené. Fotbalový odbor S. K. Sobotky půjčil tehdy do začátku 2.000 Kčs, které byly časem vráceny, byl zakoupen míč a začalo se hrát na hřišti za sokolovnou.

Začátky byly provázeny nezkušeností, takže výsledky nebyly tak pronikavé. Mužstvo se však sehrálo a jeho výkonnost stoupla, když v r. 1944 převzal trenérskou práci Josef Kojzar, náčelník Pojizerské župy házené. Odbor byl rozšířen o družstva žen, dorostu a žáků. Hřiště za sokolovnou ožilo každou neděli velmi pěknými návštěvami zápasů soboteckých házenkářů. Zá-

pasy měly slušnou úroveň a i dobří soupeři odcházeli ze Sobotky poraženi. V družstvu mužů se setkáváme se jmény: Borovička, Mařan, Jaroš, Turek, Pěnička, Janda, Novotný, Kužel, Vácha, Kojzar, Horák, Kunst, Krupička, Kalvach atd. Z žen: Vorlová, Kousalová, Ortová, Chrpová, Menclová, Janková, Adamová, Jahelková, Černá, Baláková atd. Z dorostu připomeňme jména: Houzvička, Holan, Škaloud, Altman, Brož, Balák, Mařan, Černý, Žoha, Sedmidubský, Bázler, Kužel, Kunst. Ze žáků velmi dobrý Mencl, Chrpa, Macoun, Kosina, Houzvička, Čech, Krýl, Janatka, Kafka. Možná, že nebyli vyjmenováni všichni, ať mi nejmenovaní prominou. Toto bylo v roce 1944. Byly registrovány i žákyně: Baláková, Eva Černá, Ptáčková, Sedmidubská, Kotátková, B. Rottová, Mařanová, Stáňa Janat-

ková. Myslím, že ani jedna nemá své původní jméno, protože jsou dávno provdány, maminkami nových sportovních nadějí a bývalí žáci, dorostenci a muži jsou dnes váženými občany Sobotky i ostatních měst naší vlasti a při čtení těchto řádek si trochu povzdechnou a zavzpomínají na svoje tehdejší sportování, skutečně čistý amatérismus, jízdy na zápasy na obyčejných kolech, nebo po ránu a večerech ve vlacích, na „kalorné“, o ubití ve válce ani nemluvě.

Bylo by pěkné, kdyby nám o tom všem napsali, aby vzpomínky na házenou neupadly v zapomenutí, když se celý odbor rozešel v r. 1946, neboť většinou hráčů odešla za svým povoláním, studii nebo na vojnu. Stanislav Balcar

STUDENTSKÝ SPORT V SOBOTCE

Soplupráce soboteckých studentů se soboteckou sokolskou jednotou se datuje již od založení jednoty v Sobotce, tj. od r. 1869. O prázdninách téhož roku se přihlásili do soboteckého Sokola studenti: Josef Novák z Malechovic, Hynek Pelc a inženýr Josef Novák z Prahy.

Později se stali členy sokolské jednoty bratři Šolcové, Václav Peča, Václav a František Špála, Josef Tkalců a další.

Do srdce generace, narozené začátkem XX. století, zasel trvalou lásku ke sportu a Sokolu cvičitel sokolského žactva bratr Bedřich Hofman. Ačkoliv při cvičení vyžadoval bezpodmínečnou kázeň, měli jsme ho velmi rádi, protože se ve cvičení neomezoval pouze na prostná a nářadí, ale konal s námi procházky do přírody a tajné výlety, které jsme měli velmi rádi. O jeho znamenité výchovatelské metodě svědčí nejlépe počet žáků, který v letech 1912—1914 přesahoval až 50 cvičenců, takže jsme již v žactvu cvičili rozdělení na starší a mladší žáky. Bohužel vypuknutí světové války odvolalo ho na vojnu a zanedlouho padl na srbské frontě.

Radost z pohybu a lásku ke sportu jsme si přinesli i na střední školu, kde jsme poznali další druhy sportu — lehkou atletiku, tenis, odbíjenou, fotbal, plavání apod.

Když jsme se od tercie stali členy Sdružení studujících soboteckých, bylo doménou starších studentů-vysokoškoláků hlavně pořádání divadelních ochotnických představení, tanečních večírků, přednášek apod. My mladší jsme se do této tradiční studentské činnosti teprve zaučovali. Protože ta učednická práce „Pepíku přines, Frantiku podrž“ nevyčerpávala plně naši energii, ohlíželi jsme se po činnosti, kde bychom mohli pracovat samostatně. To nám právě umožnila sportovní činnost. Několik mladších studentů pocházelo z učitelských rodin. Proto náš kontakt se soboteckou školou byl velmi dobrý a našim sportovním areálem byla školní zahrada a dvůr. Když do našich řad přišel pan učitel Fejfar, obsadili jsme školu k velké „radosti“ školníka pana Žemličky a později jeho paní úplně.

Začali jsme vždy o prázdninách pěstovat lehkou atletiku a odbíjenou, protože potřebné nářadí jsme měli k dispozici ve školní tělocvičně. Vyvrcholem naší činnosti byl „Sportovní den“, uspořádaný v roce 1923 za účasti atletů z Jičína, Libáně a Dol. Bousova. Výsledky jednotlivých disciplín si bohužel již nepamatuji, ale byly to většinou jisté osobní rekordy, protože to byly naše první závody. Pro informaci jen uvádím, že závod na 100 m se běžel na tvrdé dlažbě před školou. Kromě závodů v atletických disciplínách se hrál také turnaj v odbíjené, jež byla naší velmi oblíbenou hrou. Vždy o prázdninách jsme téměř každodenně pořádali na školním dvoře odpolední turnaje o „kofilu“, tehdy velmi oblíbenou čokoládu za 1,20 Kč. Hrávala se i házená, jezdilo se na kolech a pěstoval šerm.

V zimních měsících jsme my, kteří jsme studovali na středních školách v Mladé Boleslavi a denně dojížděli domů, vybudovali se svolením našeho spolužáka Jindřicha Brixího na jeho louce u Cálovic kluziště, které jsme opatřili lavičkami a denně večer polévali vodou z konví, aby led byl hladký, protože jsme vybírali vstupné. Navázali jsme tak na starou tradici, protože zde se bruslilo již od konce minulého století. Často jsme přišli domů a kalhoty se podobaly spíše plechovým rourám, jak byly zmrzlé nasátou vodou. Později se také bruslilo na louce za Vesčí, kde nyní mají sobotečtí rybáři rybník.

Dalším našim zimním podnikem byla sáňkařská dráha v Humprechti. Nejdříve jsme upravili svépomocí jízdni dráhu sami, ale později městská rada upravila cestu ve velmi dobrou sáňkařskou dráhu a pronajala ji studentům. Ve svých počátcích byla velkým zdrojem našich příjmů, ale v posledních letech jsme na ní značně prodělávali (v roce 1934 kupř. bylo vybráno již jen 9 Kč 50 hal. za celou sezónu) a v roce 1935 jsme ji odevzdali zpět městu.

Abychom si o prázdninách zpestřili koupání a plavecké zá-

vody v kosteckém rybníku, který vedle Šlejferny a vzdálenějšího Podnebáku byl našim koupalištěm, zakoupili jsme z vydělaných peněz v Praze loďku. Když pan přednosta Beneš nám sdělil, že pro SSS je loď na nádraží, přál bych vám vidět tu naši radost, když jsme ji vezli triumfálně přes město na Kost. A což teprve její slavnostní křest a spuštění na vodu, což jsme samozřejmě oslavili v Helikarově hospodě a ve veselé náladě se pozdě večer vraceli zpět do Sobotky. Loďka byla po mnoho let naší letní zábavou, až se rozpadla stářím.

O prázdninách roku 1928 byl zásluhou členů sportovního odboru SSS postaven tenisový kurt před obecním domem. Všechna práce byla provedena svépomocí a jak jsme byli pyšní na „mustrštyk“ Mirky Boudyše, kterému se podařilo zhotovit cementový válec na válcování hřiště. Tenisové hřiště spravovala ještě další studentská generace a starala se o něj opravdu svědomitě až do roku 1937. O hraní tenisu byl v Sobotce kupodivu hned zpočátku značný zájem, a to nejen v řad studentů. Tak jako u odbíjené byl našim patronem pan učitel Fejfar, tak u tenisu to byl pan účetní Karel Kráemek, jehož jste po několika letech mohli vidět každou neděli neúnavně hrát již časně ráno.

Zprvu se konaly tenisové turnaje jen s LTC Kost, až další studentská generace sehrála větší počet tenisových zápasů i s jinými kluby. V roce 1934 byly kupř. sehrány 3 juniorské zápasy s Libání, a sobotečtí studenti zvítězili 5:0, 8:1 a 5:0. V příštím roce se utkali se starým našim rivalem — LCT Kostí a zvítězili 5:2.

Počet hráčů se pohyboval od 25 do 35 členů a poplatky za sezónu činily 65 Kč, členové SSS 25 Kč, děti 20 Kč.

V nepříznivých dnech o prázdninách se hrál ping-pong. Stůl nám zhotovil truhlář pan Klimeš. Hrál se nejdříve na chodbě měšťanské školy a později na dvoře nebo v sále hotelu „Pošta“. Zde byly poplatky v roce 1935: za 1 hod. 1 Kč, předplatné na 1 měsíc 12 Kč, na 2 měsíce 20 Kč. Pro členy SSS za 1 hod. 50 hal., za 1 měsíc 6 Kč a za 2 měsíce 10 Kč.

Asi v roce 1929 byl při Sdružení studujících soboteckých také založen lyžařský odbor. Zprvu se jezdilo na Tábor u Lomnice a v roce 1931 byl dokonce za vedení manželů Krámkových uspořádán týdenní zájezd do Štěpanické Lhoty pod Žalým do chaty Alfonska. Spolu se Sokolem jsme se zúčastnili několikrát zájezdů do Krkonos.

Činnost sportovního odboru Sdružení studujících soboteckých byla v letech 1922 až do roku 1937 opravdu velmi bohatá a pestrá. Jak byla velmi kladně hodnocena i městem Sobotkou, je nejlépe vidět z toho, že již v roce 1927 uvažovalo město o předání veliké plochy pozemků pod obecními domy (asi 4 korce) Sdružení studujících soboteckých a místním sportovním korporacím ke zřízení hřiště. Ovšem ztroskotalo to na tom, že s úpravou pozemku mělo být započato až po sklizení obilí, které se na pozemku pěstovalo — a to byl již konec prázdnin — a nedostatek finančních prostředků. Na organizování sportovní činnosti SSS měli hlavní zásluhu obětivi sportovní referenti, z nichž byl nejdelší dobu ve funkci František Hortlík.

Radost z pohybu, zasetá již do žákovských srdcí v Sokole, a snaha samostatně tvořit stačily, aby byly vytvořeny hodnoty značné ceny a rozehrána pestrá paleta sportovního dění soboteckých studentů po několik let. Potřebné nářadí se buď, díky opravdovému pochopení tehdejších soboteckých učitelů, vypůjčilo ve škole nebo jsme si na jeho zakoupení museli sami vydělat. Finančními zdroji bylo výhradně získané vstupné z kluziště, sáňkařské dráhy, tenisu apod.; dotace jsme žádné nedostávali. Vybavení a osázení naše bylo prosté, tak jak se normálně chodilo, žádné speciální sportovní vystrojení jako dnes. Hlavním našim cílem bylo provozování sportu a tak se nám zdá, že trochu té naší skromnosti a chuti dělat něco užitečného pro celek by možná dnešní mladé generaci neškodilo.

J. Volf

Sobotecí národní umělci a sport

Málokteré město se u nás může pochlubit, že má dva národní umělce, jako Sobotka: Fráňu Šrámka a Václava Špálu. Kdyby se dožili letošního stého výročí založení Sokola v Sobotce, jistě by toto číslo Zpravodaje Šrámkovy Sobotky bylo uvedeno básní Fráni Šrámka a kresbou Václava Špály. Bohužel není tomu tak, a proto si můžeme jen připomenout, jaký byl jejich vztah nejen k Sokolu, ale ke sportu vůbec.

Šrámek měl rád sport. Podle zápisů paní Miloslavy Hrdličkové-Šrámkové, uložených v soboteckém archivu Fráni Šrámka, měl doma desetikilovou činku a tu denně nejméně třicetkrát zvedal, a tak jeho svaly na rukou i na nohou byly jako ze železa. Vedle toho pěstoval Müllerův systém (speciální procvičení celého těla). „S oblibou jsme chodili na závody lehké atletiky,“ poznamenává dále paní Miloslava, „a hodiny strávené při kopané na letenském hřišti byly Šrámkovým nevýslovným požítkem. Když byl někdy kolem roku 1908 v Praze cirkus Sarassani, stali jsme se takřka denními návštěvníky řeckořímských zápasů, jimiž se program končil. To se ví, že jsme byli odborně poučeni, znali jsme každý hmat, dovolený i nedovolený, a jejich jména byla pro nás běžná jako abeceda.“

Jaké měl sympatie k Sokolu, vysvitá z jeho dopisu, který poslal paní Milce ze Sobotky 23. června 1910. Projevuje v něm radost nad úspěchem sokolského družstva v Londýně, kde zvítězilo v závodě o stříbrný štít. Píše: „Ty se máš!!... Dnes večer budeš vítat Sokoly se štítem.“ (Listy z léta, č. V.) Za svého pobytu v Sobotce téhož roku se Šrámek nejvíce sblížil s tehdejšími sokolským činovníkem Václavem Pažoutem. I v pozdějších letech se Šrámek v Sobotce účastnil všech tělovýchovných a sportovních podniků, sokolských, studentských i požárnických. Na požárnických cvičeních chválil to, jak i starší i staří požárníci, např. starý pan Sedmidubský, projevovali obratnost i nadšení pro službu celku.

Když v roce 1919 sobotecký Sokol slavil 50 let svého trvání, vydal „Památník Sokola soboteckého“, a do něho Šrámek napsal úvodní báseň Větre, prapory hrej. Pro písňovou soutěž ČOS v roce 1948 napsal báseň Píseň svobody, která byla také několikrát zhudebněna.

Svůj poměr ke kopané vyjádřil v povídce Hvězd západ a východ, která vyšla v knize „Bouřky a duhy“. Atmosféra sportovních bojů na Letné ožívá v XIII. kapitole románu „Tělo“. Až do pozdního věku byl Šrámek oddán turistice. Václav Hejn v knížce „S Fráňou Šrámkem po Sobotecku“ píše:

„Fráňa Šrámek byl vášnivý a znamenitý chodec. Vlastní „běhy“, jak říkával, pokládal za nejdokonalejší dopravní prostředek, chůzi za jednu z největších slasti zdravého člověka. Málokdy se dal svést k výletu automobilem, na příklad na Ještěd, Bezděz, do Doks, ale nebyl spokojen. Zato pěšky konal i další túry s radostí. Tak se jednou ze Sobotky rozběhl za svou ženou do Petrašovic u Hodkovic, jeden den tam, druhý den zpět, jindy, snad aby vzdal hold padlým vojákům, prošel bojiště z roku 1866 od Sobotky přes Libuň, Dolce, Kbelnici do Jičína a zpět.“

POČÁTKY TURISTIKY NA JIČÍNSKU

Mezi nejvíce navštěvované oblasti Čech patří jistě Český ráj, Jičín a Prachovské skály. Přírodní krásy a historické památky Jičína byly sice známé a vyhledávané již od počátku 19. století, ale spíše jen příležitostnými návštěvníky a vnímavými, romanticky citlivými jedinci. Širším vrstvám obyvatelstva zůstávala tato oblast neznámá. První větší skupiny návštěvníků uváděli do Prachovských skal profesori jičínského gymnasia, kteří v létě pořádali společenské výlety celého gymnasia po jičínském okolí. Byli to profesori Antonín Vánkomil Maloch a František Lepař, kteří dokonale znali okolí Jičína a Prachovské skály.

Pro zpřístupnění Prachovských skal širší veřejnosti bylo rozhodujícím mezníkem získání železničního připojení Jičína na hlavní železniční trasu v roce 1871. Snadnější doprava umožňovala větší návštěvnost a bylo tedy hlavně třeba seznámit širší veřejnost s krásami a památkami jičínského okolí.

K propagaci Jičína a Prachovských skal přispěl zájezd Amerického klubu dam z Prahy o svatodušních svátcích r. 1879, pořádaný jeho zakladatelem Vojtou Náprstkem. Výletu se zúčastnil také básník Jaroslav Vrchlický a spisovatel Bohumil Bauše. V Jičíně došlo k setkání jičínských gymnastů s oběma spisovateli a s Vojtou Náprstkem. Všichni, nadšení krásami Prachovských skal, povzbuzovali studenty, aby se ujali propagace turistiky do Českého ráje. Bohumil Bauše přispěl k znatosti tohoto kraje publicistiky; v tehdejších časopisech psal o pozoruhodnostech jičínského okolí; Vojta Náprstek přispěl hmotně—studentům Vladimíru a Zdeňku Lepařovi, Gotthardu

Při pochodování Šrámek zachovával vojenský způsob a jeho sobotečtí společníci se mu v tom rádi přizpůsobovali. Od počátku nasadil pravidelné vojenské tempo a udržoval je po celou cestu. Při pochodu se nekouřilo a zbytečně nemluvalo. Teprve po delším úseku cesty byl dán povel k oddechu; to pak byl požitek zapálit si cigaretu, natáhnout se do trávy, dívat se do kraje nebo pánu bohu do oken, vykládat si, žertovat.“

Václav Špála není sice rodákem soboteckým, narodil se ve Žlunicích u Nového Bydžova, ale od svého 18. roku žil v Sobotce. Do Sobotky přišel roku 1903 a zde prožil svá nejkrásnější léta. Jeho přítel prof. František Šolc napsal do semilské Besedy: „Se Špálou jsem se seznámil v Sokole, kam chodíval cvičit se svým starším bratrem. Nedělal sice žádných veletů, jako tehdy nikdo z nás, ale mrštností se mu nikdo nevyrovnal. Po cvičení se vždy zpívalo. Václav rovněž rád zpíval, stejně jako tehdy všichni sobotečtí studenti byli milovníky zpěvu. Špálova sestra Řina, která studovala na Moravě, seznámila nás s celou řadou moravských a slováckých písní. Ty nás pak doprovázely, když jsme se vraceli z oněch nezapomenutelných prázdninových výletů, při kterých členové početné rodiny Špálovy nikdy nechyběli. Václav, ač vypadal podmračeně, byl veselý a vtipný a dovedl se od plic nečekanému žertu zasmát. Vždy byl svůj, přirozený, nenucený. Rád hovořil o „kumštu“, jak říkával. Tehdy hodně studoval Alše a Mánesa a obdivoval se jim.“

Líbila se mi v té době, když jsme chodili do Sokola, písnička, kterou znal tehdejší náčelník Sokola a kulturní pracovník V. Pažout: „Ach, cestičko, cesto uzlapaná.“ K té mi Špála namaloval též obrázek.“

Prázdninové výlety, o nichž se prof. Fr. Šolc výše zmiňuje, nebyly jen krátké výlety. Zachovala se nám fotografie ze dne 16. srpna 1905 z výletu na Kozákov, kde na zadní straně prof. F. Šolc zapsal nám nejen účastníky: Bohdana Kůtková, Kůtek Věna, Fanča Špálovic, Řina Špálová, Frant. Šolc a Váša Špála, ale popsal nám také trasu, a ta opravdu byla skoro novodobým puťákem. Ráno v půl páté se již obdivovali východu slunce na Hůře a odtud šli přes Nebákov, Trosky, Rovensko na Kozákov, Sedmihorky, vystoupili na Kočičí hlavu a přes Hrubou Skálu, Podsemín a Hůru se vrátili do Sobotky.

Václav Špála nakreslil v roce 1905 pro soboteckou jednotu také pohlednici — obraz Sokolky a Sokola s praporem a v pozadí Humprecht — která také byla vydána. Ve prospěch soboteckého Sokola uspořádal ve dne 25. a 26. srpna 1907 svou první výstavu obrazů v pracovně dívčí školy a v neděli dne 25. srpna ji zahájil přednáškou O boji v umění.

Tak nám oba naši národní umělci Fráňa Šrámek a Václav Špála dávají dobrý příklad — zejména v dnešní době motorismu, kdy mladí lidé raději čekají hodinu na autobus, než by šli půl hodiny pěšky — že nejlepším dopravním prostředkem je chůze a u zdravého člověka má být také největší slasti pěkně se projít na zdravém vzduchu.

J. Volf

Smolařovi a Františku Veselému, kteří začali upravovat cesty Prachovskými skalami, psali orientační tabule, značkovali významné partie a pokusili se i o sestavení plánu cest Prachovskými skalami. Od nich pochází některé názvy skal, skalních seskupení a roklí. Profesor František Lepař vymohl k této činnosti svolení tehdejšího majitele Prachovských skal hraběte Ervína Schlika a staral se o průvodcovskou službu a organizační záležitosti výprav. Do těchto prací se zapojili i členové studentského spolku Akademická čtenářská jednota v Jičíně, který vznikl v roce 1870. Z prostředí tohoto studentského spolku vzešel i první průvodce po Prachovských skalách od Vladimíra Lepaře „Prachovské skály u Jičína“, který byl vydán v Jičíně roku 1883.

Propagační práce přinášela výsledky. Počet turistů se natolik zvýšil, že bylo nutno, aby v Jičíně vznikl speciální spolek, který by pečoval o turistiku na Jičíně. Proto byl v únoru 1892 založen odbor Klubu českých turistů. Těžiště organizování turistických akcí přešlo na tento spolek, se kterým Akademická čtenářská jednota spolupracovala, zvláště v propagačních akcích.

Sledujeme-li a hodnotíme činnost našich předchůdců v druhé polovině 19. století, nacházíme často podobné příklady nezištné a citlivé práce jako u jičínských profesorů a studentů. Bez ohledu na vlastní prospěch se věnovali propagaci svého města a jeho okolí. A citlivý přístup, s jakým k práci přistupovali, poznáme a cítíme z každé jejich vzpomínky a článku dodnes.

Pavel Aixner

Turistika na Sobotecku

K organizovanému pěstování turistiky na Sobotecku došlo poměrně pozdě, až počátkem 20. století. Hlavními iniciátory založení turistického spolku a jeho dlouholetými funkcionáři byli JUDr. František Neumann, P. František Soukal, učitelé Josef Boudyš a Josef Bureš, obchodník Miloslav Bureš a PhMr. Jaroslav Macoun. Stanovy Klubu turistů v Sobotce schválilo pražské místodržitelství 4. ledna 1907 a již 8. února 1907 se konala ustavující schůze. Členové spolku se pustili s elánem do práce a již v prvním roce činnosti byl tiskem vydán průvodce „Sobotka s okolím“ (podílelo se na něm několik autorů), byly pořádné výlety, označeny turistické cesty a pořizeny dva soubory barevných diapozitivů o krásách Sobotecka. Spolek rovněž navázal styky s turistickými spolky v okolních místech a r. 1908 se stal kolektivním členem Klubu českých turistů. Počet členů se pohyboval kolem 80. V roce 1911 uspořádal Klub turistů výstavu obrazů Václava Špály a o rok později se připojil k akci prof. Josefa Pekaře proti úmyslu postavit schody na vrchol Trosek. Pravidelnou činnost nepřerušila ani první světová válka. Brzy po ní — na valné schůzi 22. dubna 1922 — se samostatný Klub turistů v Sobotce rozešel a dosavadní členové současně utvořili odbor Klubu československých turistů, který organizačně spadl do župy Českého ráje.

Nový spolek zahájil svou činnost vydáním nového turistického průvodce po okolí (Sobotecko — sto výletů). Jeho autorem byl obětavý propagátor turistiky Antonín Beneš, přednosta železniční stanice. Byly rovněž pořizovány orientační tabule, fotografická tabla a vydávány mapky a pohlednice. Po smrti prvního předsedy spolku JUDr. Neumanna byl v jeho čele v letech 1927—1931 notář dr. Jaroslav Syříště a po jeho odchodu ze Sobotky poštovní Julius Vogel. Z dalších obětavých funkcionářů je nutno jmenovat alespoň knihtiskaře Leopolda Lažana, stavitele Jana Lacinu, učitele Františka Stuchlíka a Václava Frýbu, hoteliéra Františka Kafku, Josefa Fišera, ing.

Z GALERIE SOBOTECKÝCH SPORTOVCŮ

Počátky sportování v Sobotce. O počátcích sportovní činnosti v Sobotce toho moc nevíme. Až do devadesátých let minulého století se sportování omezovalo jen na cvičení v Sokole, bruslení na Brixově louce a sáňkování.

V roce 1896 proniká do Sobotky cyklistika. Podle vzpomínek jednoho ze zakladatelů mladoboleslavské automobilky, Klementa, vznikl pod vedením jednoho z učitelů v Sobotce kroužek cyklistů, kteří si v „Laurince“ objednali třináct jízdních kol. Tato na svou dobu velká objednávka byla pro továrnu významnou událostí a podle některých pramenů dokonce zachránila podnik. Brzy nato se sobotečtí cyklisté zúčastnili i prvních závodů 19. VII. 1896 v Mladé Boleslavi a junior V. Ziegler ze Sobotky obsadil 2. místo. V dalším roce víme o účasti na závodech v Turnově.

Sobotka se zapsala i do dějin českého letectví. V roce 1899 sestrojil obchodník Fr. Schachermeier za pomoci holiče Fouska prototyp letadla ze dřeva, plachet a provazů a hodlal s ním vzletnout nad Sobotkou. Pokusy v Ryji a na Bořenovách se samozřejmě nezdařily, ač v nich pokračovali několik let. Připomínají nám je pouze dobové fotografie a různé posměšné články a básničky, jimiž si sobotečtí vtipálové dělali žerty z obou mužů.

Počátkem našeho století se v Sobotce rozezvuchely první motory. To si továrník H. Slavík koupil jako první v Sobotce auto a několik nadšenců si pořídilo motocykly. Byli to: kaplan Jan Chromý, obchodník Miloslav Bureš a „pražský“ Soboňák ing. Ladislav Novák. O tom, jak je jejich stroje trápily, bylo napsáno několik příběhů; rovněž je známo, že uspořádali i několik závodů, z nichž nejvýznamnější byl asi ten o III. rodném sjezdu na posvícení r. 1906. Tehdy vedla trať ze Sobotky přes Podkost, Dobšín a Horní Bousov a závodu se zúčastnili i nesobotečtí jezdci. Také z tohoto podniku se nám zachovaly dokumentární fotografie.

✱

Návštěvou u nejstaršího sokola. Letošního sletu se zúčastnil a zvláštní pozornosti se v Praze těšil nejstarší žijící sokol, sobotecký rodák František Pekelský, „mistr ševcovský“, jak měl donedávna pěkně po staru napsáno na štítě nad vchodem do svého útulného domku, opatřeného dosud starosvětským zástinkem čili záspím a pěkně se usmívajícího na mimojdoucí zářivou bělostí starobylého roubení.

Pan Pekelský má zaslouženou pověst soboteckého vševěda,

Josefa Krále atd. Kromě obvyklé každoroční drobné práce vykonával KČT v Sobotce hodně práce pro záchranu Humprechta a pro propagaci kraje. Ještě před druhou světovou válkou vydal Josef Bureš „Dějiny hradu Kostí“, které vyšly ve dvou vydáních a pak i v německém překladu, učitel Gustav Baumhaier zpracoval pro tisk barevnou „Turistickou mapku okolí Sobotky v Českém ráji“, Václav Frýba napsal „Procházku včerejší a dnešní Sobotkou“, články o krásách Sobotecka byly zasílány do našich i zahraničních časopisů atd.

Ani ve válce činnost neustala zvláště zásluhou tehdejšího předsedy MUDr. Aloise Kafky a učitele Františka Holého. Ti se podíleli hlavní měrou na vydání „soboteckého“ čísla župního časopisu Český ráj v roce 1940. Aktivní byla i mládež, která se po rozpuštění Junáka sdružila pod vedením Karla Samšiňáka v cyklistickém odboru KČT (ustavující schůze 4. XI. 1943).

Po válce se práce opět rozvíjí plným tempem. Byl vydán průvodce „Sobotka a Sobotecko“, který sestavili Al. Kafka a K. Samsiňák, členové Klubu se podíleli na vydání dalšího průvodce J. Č. Kernerera: „Pojizeří“, na přípravě skládačky „Sobotka v Českém ráji“, jejich zásluhou se objevily série krajovery dopisních zálepek, Vikův propagační plakát Sobotky a okolí aj. Kromě již jmenovaných činovníků pracovali v tomto období aktivně v čelných funkcích Josef Jelínek a Bohumil Geissler.

To se však již blížil konec samostatného odboru Klubu československých turistů v Sobotce. Celá československá tělovýchova byla sjednocována a tak i KČT se v březnu 1949 sloučil s místní tělovýchovnou jednotou Sokol. Zde se o turistiku zvláště obětavě staral a stará Václav Halbich.

Snad tento stručný přehled dějin turistiky na Sobotecku připomene, že i na tomto úseku se v našem malém městě udělovalo hodně.

Karol Bílek

živoucí kroniky kraje, neboť jeho paměť je vpravdě obdivuhodná a dosud může reprodukovat děje-zkazky půvabného Sobotecka téměř z celého století. Čilý pamětník vám poví bez dlouhého rozmýšlení a vzpomínání, kde kdo zůstával, v kterém domku, kdy asi zemřel, kde jsou ti, kdož zůstali po něm, atd., atd.

Sháněl jsem nějaké podrobnosti ze života zapadlého literáta, někdejšího libáňského okresního tajemníka Václava Jaromíra Černého, jehož hrob jsem našel na soboteckém hřbitově a který vydal se svými spolužáky, rovněž českými spisovateli, Františkem Venceslavem Jeřábkem, známým dramatikem, a s Františkem Prokopem, záhy zemřelým nordistou a romanopiscem, veršovaný „Trojlístek k upamatování na poslední rhetory (tj. žáky nynější školy) roku 1851 v Mladé Boleslavi“. Byl jsem upozorněn, že mě nejlépe poučí mistr Pekelský.

Přišel jsem k němu v den před jeho 88. narozeninami (nar. 3. října 1844) a dva dni před jeho svátkem, který připadá na 4. říjen. Staříčský mistr i jeho paní dcera, která mu pečlivě vede domácnost, chystala sváteční oběd, uvítali mě i moji ženu velmi srdečně, pochlubili se zdařilými obrázky sletovými, z nichž na dvou je zachycen náš nejstarší sokol ve společnosti presidenta Masaryka, vyprávěli nám s oprávněnou pýchou, kam všude byl mistr Pekelský zván, jak byl uctíván, jak ho měli rádi „bratři“ a „sestry“ a jak o něm pražský tisk přinesl pěkné články a i jeho obrázky. Konečně došlo i na to, proč jsem přišel, a dostal jsem vsutku dobré zprávy, že podle nich jsem v zápatí u slečny Růženy Černé, dosud žijící dcery dotčeného literáta V. J. Černého, hravě sehnal, po čem jsem se léta pídil...

František Pekelský byl členem Sokola od jeho založení v Sobotce r. 1869 a zůstal jím v srdci i duchem do dnešního dne, tedy celých 63 let! Postavy je vzpřímené, pevných pohybů, takže jsou na něm patrné blahodárné vlivy zásad Tyršových a čilá pružnost duševní.

V Mladé Boleslavi, kde byl letos přítomen odhalení Tyršova pomníku, i v Praze na sletě bylo bratru Františku Pekelskému odevšad přáno, aby se ve zdraví dočkal ještě dalších slavností sokolských, rovněž prezident republiky se v tom smyslu vyjádřil. Doufáme, že se zúčastní na dvanáct let národní přehlídky v Praze i stoletý sokol ze Sobotky.

Ferdinand Strejček

(Uveřejněno v Národní Politice ze dne 11. října 1932 - zkráceno.)

Bratr Josef Truhlář se narodil dne 22. října 1870 v Kouřimí. Svě dětství prožil v Poděbradech, gymnasium vystudoval v Hradci Králové a práva na právnické fakultě Karlovy university v Praze. V letech devadesátých byl jedním z předních pracovníků v hnutí omladinářském. Po dokončení právnických studií se věnoval stavu soudcovskému a působil u soudu v Praze, Velvarech, Ném. Brodě, Sobotce, Zamberku a r. 1918 před koncem války vystoupil ze státních služeb, aby ušel stálému pronásledování od rakouských úřadů, a přijal místo okres. tajemníka v Poděbradech. Po zrušení okresní samosprávy vstoupil opět do soudních služeb osvobozeného státu.

Od svého mládí se věnoval Sokolu a všude, kde působil, se začlenil ihned do práce v sokolské jednotě. Ve všech jednotách, jimiž prošel, byl neúnavným pracovníkem, měl funkci vzdělavatele, menšináře, organizoval okrsky, byl zvolen župním vzdělavatelem, starostou župy Fügnerovy, zasedal v představenstvu ČOS a byl náměstkem vzdělavatele ČOS. Ve funkci vzdělavatele hodně psal a jeho články jsou uloženy v sokolských časopisech a v samostatných knížkách.

K sokolské práci se vrátil i po útrapách okupace a v roce 1948 byl zvolen starostou Československé obce sokolské. Zemřel v roce 1957.

Po celý svůj život vzpomínal rád na působení v Sobotce, kde se zapsal významným způsobem do života TJ Sokol a kam se neustále vracel.

Život a významné působení bratra Josefa Truhláře čeká dosud na důkladné zhodnocení.

*

Za Bedřichem Hofmanem. Rané mládí člověka je údobí života, kdy se nejvíce formují jeho trvalé rysy.

Takového modelování nás mladých ujal se nadšeně před první světovou válkou vedoucí náčelník žactva Sokola v Sobotce, nezapomenutelný Bedřich Hofman. Jako jeho svěřenci od osmi let jsme se na něho přímo upoutali. Před jejich domem již dávno před cvičební hodinou jsme na něho čekali, abychom mu mohli tvořit čestný doprovod od nádraží přes celé město až do školní tělocvičny.

Bedřich Hofman stmeloval žactvo značného věkového rozpětí v jednolité celek, který nikdy netrpěl nenávisí nebo povýšenectvím. Pěstoval mezi námi přátelství, lásku k národu, lásku k tělocviku, který byl tím hlavním pojítkem. Každou cvičební hodinu měl předem dobře připravenou a tak nebylo divu, že jsme se již předem na cvičení těšili. K účasti nebylo nás tedy třeba nijak nutit. Cvičení samo nebylo jednotvárné a formální. Každý nácvik byl veden od prostných všeho druhu, pak přicházely nářadové cviky, hry signalisace praporky a zrcadly v přírodě, vytváření metacích, pátracích oddílů a na závěr byla beseda, kde ve středu kruhu seděl náš Bedřich Hofman, jednou s knihou Starých pověstí českých, jindy s Palackého Dějinami národu českého, nebo s některou knížkou Aloise Jiráska. Bylo to formování k vlastenectví, které mělo svůj vliv v celém životě nastupující generace po osvobození roku 1918.

Bedřich Hofman zahynul v první světové válce. Zanechal však řadu dobrých nástupců, kteří na něho nezapomínají, a jemu platí i tato vzpomínka při jubilejním výročí Sokola v Sobotce.

Alois Mencl

*

V roce 1945 se začal v Sobotce opět obnovovat Sokol. Byla jsem velmi hrdá, že jsem se mohla stát jeho členkou. Sokol měl tenkrát řadu obětavých cvičitelů. Nejvíce vzpomínám na sestry Opočenskou, Holou a Pulcmanovou.

Marie Opočenská byla mou první cvičitelkou. Její fotografii mám ve svém dětském albu a při pohledu na ni se mi vybaví její nesmírná obětavost a láska, se kterou vedla své cvičební hodiny. Stávala jsem spolu s ostatními děvčaty třeba půl hodiny před cvičením u domu, kde bydlela, nemohla jsem se dočkat, kdy se konečně objeví ve dveřích. Sestra Opočenská s námi strávila spoustu času při cvičení, nácviku veřejných vystoupení i jako obětavá vedoucí letních táborů v Dolech nebo v zimě při zájezdech na hory.

V roce 1947 začala příprava na sletová cvičení. Záleželo pouze na ní, zda nás, ještě malé, vezme do Prahy a bude nás hlídat. Když viděla naši nedočkavost vše poznat, naši chuť vyniknout nad ostatními, neváhala ani chvíli. A tak jsme my, děvčata sotva devítiletá, v roce 1948 poprvé vstoupila na strahovský stadion a společně s ostatními pyšně vzdala hold XI. Vsesokolskému sletu.

Když jsem pak o několik let později v žakovském sokolském kroji stála nad hrobem své první cvičitelky, uvědomovala jsem si, jak mnoho dobrého nám všem dala pro život.

Proto se pro mne i pro mnoho mých vrstevnic stala sestra Marie Opočenská nezapomenutelnou.

Jana Ouředníková

Václav Barcal (narozen 8. srpna 1907 v Oseku). Narodil se v našem kraji, ale od útlého mládí žil v Mělníku a tam se také počal věnovat svému sportu — veslování. Závodil za VK Mělník a VK Slavia Praha. Během sportovní kariéry vyhrál na 150 závodů, mj. byl dvakrát členem vítězné osmy v tradičních Primátorskách. Získal osm titulů mistra republiky a od roku 1926 do roku 1937 několikrát reprezentoval ČSR. Roku 1932 získal na mistrovství Evropy v Bělehradě bronzovou medaili ve čtyřkách s kormidelníkem. Později působil jako rozhodčí a funkcionář a dosud se zúčastňuje přespolních běhů a lyžuje. Mezi vodáky má přezdívku „Suchar“.

*

Akademický malíř Jan Špála (nar. 16. dubna 1920 v Praze) není sice rodem Soboták, ale poutají ho sem rodové vztahy a často ho v Sobotce a okolí můžeme potkat. A to nejen s malířskou paletou, ale často i ve sportovním. V soboteckém okolí se mu totiž velmi dobře trénuje a tak si často brzy ráno vyběhne do lesů za Trní a vrací se opět poklusem s nasbíranými houbami. Jan Špála totiž není jen jedním z nejlepších současných moderních malířů; je i výborným sportovcem. Od mládí hrál volejbal a pěstoval kanoistiku, nejdříve v trampském „Údolí raků“, později za Sokol pražský a za Slavii. Zde se nakonec specializoval na střední a dlouhé tratě a pak i na maratón. Sport mu pomohl upevnit zdraví a dosáhl i vynikajících úspěchů. Např. jeho nejlepší výkon v hodinovce je 17.400 m; roku 1953 startoval v Houšce u Staré Boleslavi v závodě, ve kterém Emil Zátopek vytvořil nový světový rekord v běhu na 10 km; roku 1961 byl spolu s Cibochem a Hecem přeborníkem republiky v maratónu tříčlenných družstev; několikrát se zúčastnil Běchovic a jiných závodů — vzpomíná zvláště na souboje s Přemkem Dolenským.

Sport se stal Janu Špálovi inspirací i v jeho umělecké práci. Již roku 1951 vytvořil jako diplomní práci na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze dílo Trénink ve vrhu koulí, k němuž mu stál modelem Jiří Skobla. V dalším roce je to Studie atleta a další a další díla, v nichž nezachycuje realistické prostředí závodů, nýbrž hlavně vnitřní pocit sportovců (Krasobruslařka aj.). Tyto obrazy spolu s dalšími díly mu dnes získaly již světovou proslulost (na výstavách ve Francii, USA, Švýcarsku atd.).

Jan Špála zůstává díky sportu stále mladým, i když se dnes zúčastňuje závodů v kategorii „starších pánů“. Závodit však nepřestává a rád si to dosud rozdělí se zahraničními soupeři.

Jan Špála: Trénink ve vrhu koulí

Přemysl Dolenský zůstává dodnes nejznámějším a neúspěšnějším soboteckým sportovcem. Narodil se v Sobotce roku 1920 a již od mládí se zúčastnil různých místních závodů a s kamarády trénoval v okolí města. Od 15 let se zúčastňoval různých závodů v okolních městech a sklízel první úspěchy. Talent se však rozvinul až při soustavném tréninku na studiích na průmyslové škole v Mladé Boleslavi. Za mladoboleslavský lehkotletický oddíl nabíhal spousty kilometrů hlavně na středních tratích a s výjimkou vojny, kdy závodil za pražskou Rudou hvězdou, zůstal tomuto oddílu nepetržitě věrný. V době okupace se dostal spolu s Fučíkovským, Čevonou a Zátopkem do čela našich běžců na střední a dlouhé tratě. Rád vzpomíná na velké závody, ale cení si i vítězství v Šubrtově běhu Sobotkou, který se konal 17. srpna 1941 (škoda, že tento závod se nestal tradicí).

K největším úspěchům počítá Přemek Dolenský své dva mistrovské tituly v prvním poválečném mistrovství republiky

r. 1945 (na 800 a 1500 m) a zvláště vítězství v jubilejním 50. ročníku Běchovic r. 1946. Několikrát také reprezentoval naši vlast v utkáních s Rumunskem, na zájezdech v Anglii, Švýcarsku, Francii atd.

Ani po ukončení hlavní závodnické kariéry neopustil Přemek Dolenský sportovní kolbiště. Závodil dále za Spartak Mladá Boleslav a hodně často porážel své o mnoho mladší soupeře. A zúčastňoval se pravidelně i bojů se svými vrstevníky, v nichž opět dosahoval pěkných úspěchů. Například v roce 1965 zvítězil v Běhu Rudého práva i na Běchovicích v kategorii mužů nad 45 let.

Čtenáři našeho Zpravodaje si mohli ve druhém ročníku přečíst hezké Přemkovy vzpomínky „Dvakrát kolem zeměkoule po rovníku“ i četné další příspěvky. Je totiž nejen vynikajícím sportovcem, ale i neméně dobrým vypravěčem a kreslířem.

*

Jaroslav Suchánek se narodil v Sobotce roku 1937. I on sportoval již od mládí a reprezentoval Sobotku v lehké atletice a v kopané. Přitom vystudoval pražskou pedagogickou školu (ruštinu a tělesnou výchovu) a po vojně se stal sportovním redaktorem. Působil v Československém rozhlasu, nyní je sportovním komentátorem České televize. Krátký čas působil též ve sportovní redakci Svobodného slova. Jeho články se objevují v Reportéru, Květech a mnoha dalších novinách a časopisech. Udělal hodně i pro propagaci Sobotky (šoty ze závodů motokár na soboteckém náměstí aj.). I do našeho Zpravodaje napíše občas článek, ať již sportovní nebo cestopisný. Věříme, že jich bude ještě mnoho.

Počátky nejmladšího. Již od dětství jsem provozoval různé druhy sportu, aniž jsem o tom věděl. Ale to snad každý kluk. Později jsme s kamarády chodili skákat do výšky, do dálky, běhat, ale to vše nijak systematicky. Obrat nastal loňského roku, kdy kamarádi z Mladějova začali aktivně sportovat: Saša Rehořek skáče do dálky a trojskok v Jablonci n. Nis. a Milan Káral začal házet diskem a koulí v Mladé Boleslavi. Nechtěl jsem zůstat pozadu a tak jsem hledal příležitost. Koncem května 1968 jsem reprezentoval naši školu v Jičíně na atletickém čtyřboji. Startovaly školy z celého okresu. Když jsem odběhl 60 metrů, přišel za mnou nějaký pán a řekl: „Nechceš začít běhat?“ Souhlasil jsem, zeptali se mne ještě na několik podrobností a pozvali mne, abych za týden přišel na první trénink. Na tento okamžik jsem se velmi těšil. Za týden jsem opravdu přišel na stadión, kde se již hemžili běžci. Styděl jsem se jít mezi ně a tak jsem stál asi půl hodiny na tribuně a díval se, jak běhají. Pak na mne zavolalo jedno děvče, abych nestál na tribuně a šel si zaběhat. Od toho dne jsem začal trénovat a trénink byl měsíc od měsíce stále náročnější a tvrdší. Za rok jsem v něm naběhal asi 1800 km.

Byl jsem již také na několika závodech a mým zatím největším úspěchem je 21. místo ze 45 účastníků na mistrovství ČSSR v přespolním běhu mé kategorie. Závod se konal letos začátkem dubna a účastníci se ho nejlépeší z oblastních přeborů a mistrovství Čech, Moravy a Slovenska. Byl to hezký den v Uherském Hradišti a již se těším do Brna, kde se bude konat mistrovství ČSSR na dráze, a já bych se chtěl dobře umístit v běhu na 800 m. Věřím, že to dopadne dobře a že bude spokojen i můj trenér V. Jenček.

Petr Vomáčko, Mladějov

XIII. ŠRÁMKOVA SOBOTKA - VĚRNÍ SOBĚ

(29. června — 5. července)

Hovory o jazyce a národní kultuře

Soboteký letní festival je jako každoročně věnován poezii a kultuře slova. Bylo tomu tak od začátku, od první Sobotky před třinácti lety, v tom zůstáváme sobě věrni. Většina přednášek v semináři se také obírá českým jazykem a jeho aktuálními problémy (národně reprezentativní funkce jazyka, otázky jazykové kultury, jazyk soudobé literatury). Zůstáváme věrni poezii a věříme v její mocný účinek, je-li tlumočena vzdělanými interprety, znalými kultury slova. Proto vedle hlavního semináře festivalu se o Šrámkově Sobotce koná i kurs Krajského osvětového střediska v Hradci Králové, věnovaný uměleckému přednesu. Pořadatelé Šrámkovy Sobotky spolu s Ústředním domem lidové umělecké tvořivosti vyvolali v život celostátní soutěž posluchačů pedagogických fakult v recitaci. Nejde o to, aby se budoucí učitelé stali recitátory, ale aby si osvojili techniku veřejného projevu, naučili se řečovat o hlas a jeho kulturu. O letošní Šrámkově Sobotce se kandidáti učitelství sejdou na své druhé recitační soutěžní přehlídce. Přijedou studenti pedagogických fakult z Čech, Moravy i ze Slovenska. Účast Slováků na Šrámkově Sobotce se stává tradiční, letos mají i svůj samostatný večer na Humprechti. Heslo letošní Šrámkovy Sobotky „Věrní sobě“ je právě na tomto vztahu Sobotky k Slovensku zvláště průkazné. Pod tímto heslem se koná i závěrečný večer

festivalu — koncert Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého. — Věrnost není pro nás totožná s konzervativností. Má pro nás akcent tvůrčí. Na počest těm, kdo věrně hledají a tvoří nové přes všechny překážky, je určen koncert v chrámu Maří Magdaleny. Tato tvůrčí věrnost je zřejmá i z večera věnovaného Fráňovi Šrámkovi. Režisér Jiří Hraše se snaží o hledačský přístup k Šrámkovu dílu, jak to již několikrát prokázal; tentokrát se s předními herci pražských divadel pokusí proniknout především do slovní krásy „Měsíce nad řekou“. — K Šrámkovi patří mládí. Tak mezi učitelé všech generací, které letos vítá Sobotka, mají převahu mládí. A budou ještě posíleni v neděli 29. června nástupem recitačních skupin i jednotlivců z Východočeského kraje o tradičním poetickém odpoledni na soboteckých prostranstvích.

Náš festival má svou patronku, národní umělkyni Jarmilu Glazarovou. Je nám věrna i letos.

Šrámkovy Sobotky mají i své stálé, věrné návštěvníky. Je to především pražská učitelská skupina v čele s Václavem Kamelským, který také jako každoročně vede celodenní literární exkurzi.

Kež celému týdnu, poetickému odpoledni, výletům a vycházkám zůstane věrno i pěkné počasí!

Jiří Trejbal

Z HISTORIE NÁPISŮ NA STAVBÁCH

P o k r a č o v á n í

15. č. 10, Miloslava a Josef Kupcovi (záklopa na špejchaře):
Pochválen buď Ježíš Kristus nyní i vždycky i na věky věků. Toto stavení vystaveno jest s pomocí Boží roku 1836. Všemohoucí Bože žádám tebe poníženě dej skrze ochranu Tvého věrného služebníka svatého Florijána, před nebezpečím ohně račiž ostříhati. Amen.
[Uprostřed symbol IHS ve věnci, u něho monogram tesaře „tmj“. T]

osada Spařence (J. Marks):

16. č. 1, Jindřich Najman; stavba v I. třídě památkové péče:
Záklopa je téměř holá, letopočet slabě čitelný, snad 1813 (T)

17. č. 15, Miluše Marksová:

S pomocí Boží vystavena chalupa z nákladu Matěje Tyrichtra ve vsi spařenské. Dne 8. Junius 1814.
[Uprostřed v kruhu hořící srdce. T]

18. č. 11, Karel Jakubec:

Pochválen buď Pan Ježíš Kristus. Toto stavení s pomocí Boží pozdviženo z nákladu Jana Tyrichtra souseda počestné obce spařenské. Roku 1849. [Tento nápis je psán latinkou přes opadaný starší švabachový nápis, z kterého lze číst dolní řádek... Příbytku požehnání dej. Uprostřed věnec s Kristovým monogramem IHS, na obou koncích poprsí okřídlených andělíčků. T]

MLADĚJOV [Jaroslava Rýglová]:

- č. 36, Miloš Škopán:
S pomocí Boží vystavěl Václav a Kateřina Zachoval Roku 1888 č. 34 [uprostřed záklopy kruh. T]

osada Pařízek [Jaroslava Rýglová]:

- č. 3, Antonie Havelková:
Vystaven jest dům tento s pomocí boží Josef Fridrich roku 1778 dne 10. juni. [Na obou koncích v kruzích tesařské šesticipé hvězdy. Nápis je psán latinkou, snad běží o přemalbu. T]
- č. 1, Slávek Maštálko:
Pán Bůh požehnej tomu domu z nákladu Františka Frydrycha. Ochraňuj ten dům Duch Hospodinův. Roku 1848 J. J. Z. [Záklopa na obou koncích zdobena věnci. T]
- č. 6, Josef Pasecký, darováno muzeu na Humprechtě:
Pochválen Pán Ježíš Krystus až na věky budiž požehnání toho domu. S pomocí Boží a nákladu vystavěl Jan Pešek roku 1858. [Nápis je rámován barokním obdélníkem, uprostřed věnec, na obou koncích věnečky s monogramy IHS a asi Maria. T]
- č. 5, Josef Čech: záklopa nečitelná.

OSEK [Eva Janatková]:

- č. 4, JZD Osek:
Pochválen buď Pán Ježíš Kristus Léta Páně 17. 2 dne 12. června s pomocí Boží a z nákladu Jana Macouna ... jeho ... budiž ... [Letopočet lze číst 1782 anebo 1792. T]
- č. neznámé:
Ve jménu Trojice boží vystavěl jsem pro sebe a své budoucí tento dům, abychom v něm chválili Boha ve dne a také v noci. 1775. [Asi není přesné znění. Č.]
- č. 6, dnes zbořeno:
Podle sdělení Václava Macouna z Oseka č. 1 nesla záklopa letopočet 1777, jména Anna a Václav Pažoutovi a průpovědku Pane žehnej domu tomu, vystavěl jsem nevím komu. [T]
- č. 8
Záklopa je úplně nečitelná, pouze uprostřed je zřetelný kruh. [T]

PLHOV [Ladislav Jakubec]:

- č. 9
Záklopa je nečitelná. [T]

ROVEŇ [Pavel Saska]:

- č. 29, Stanislav Najman:
S pomocí Boží toto stavení postaveno z nákladu Janna Najmana A 1787 Dne 8. septembra. [Záklopa uschována uvnitř. Text v barokním rámečku, po obou stranách tulipány v kořenáčích, uprostřed v kruhu dnes nečitelný citát z bible. V domě sídlili evangelíci. T]
- č. 3, Anežka Pekárková:
Pochválen buď Pan Ježíš Kristus. Tento grunt jest s pomocí Boží vystaven z nákladu Jána Bážka domu N. 3m souseda počestné obce roveňské. Požehnej pane Bože tomu domu, vystavěl jsem nevím komu. Kdo v něm bude přebývat i dejž mu Pán Bůh od zlého chrániti. Léta 18 8/6 40. Jiříště. [Záklopa je rámována žlutým rokokovým soboteckým ornamentem, uprostřed v kartuši s růžičkami bylo poprsí sv. Jana Nepomuckého. Tā, PP, T]
- č. 2 PP udává letopočet 1868.

SAMŠINA [Josef Stránský]:

- č. 34, J. Folprecht:
Bože žehnej domu tomu, vystavěl jsem nevím komu ... nákladem s pomocí boží manželům Josefu a Anně Folprechtovým dne 2. července Léta Páně 1894. [T]

osada Blata

- č. 27
Bože Abrahamu, Bože Izáku, Bože Jakubu. Požehnej domu tomu vystavěl sem nevím komu. S pomocí Boží s nákladem Václava Těšínskej a Kateřiny Manželky. Léta Páně 1870, 15. září. [T]

osada Drštěkryje [Ladislav Jedlička]:

- č. 10, Pažoutovi:
Při přestavbě domu ztracena záklopa údajně s letopočtem 1868.

osada Zámostí:

- č. 8, Miloslav Kratochvíl; darována muzeu na Humprechtě:

S pomocí Boží vyzdvižen dům tento Matěje Kratochvíle. Budiž z toho Pánbu pochválen. Ano domini 1788. [Nápis je rámován barokním obdélníkem, po stranách má tulipány, uprostřed ve věnci nečitelná nábožná průpověď. B, T]

- č. 5, František Drahoňovský:
Toto stavení postaveno nákladem manželů Jana a Alžběty Těšínských ze Zámostí mistrem Janem Hortlíkem ze Sobotky. [Nápis je asi z r. 1878, uprostřed v kruhu šesticipá tesařská hvězda. T]

SOBOTKA - osady, které byly do r. 1964 samostatné.

osada Čálovice [Jaroslav Šolc]:

- č. 4, Jaroslav Šolc:
Pochválen buď Ježíš Kristus. Z nákladu Jana Šolce souseda z obce Čálovic R. 1777. [T]

osada Spyšová [M. Šámalová]:

- č. 14, Šámalovi:
S pomocí boží vystaven. Josef Folprecht a Anna ... 1880. [T]

osada Staňkova Lhota [Vladimír Augusta, Josef Macoun]:

- č. 14, Božena Pažoutová ze Sobotky:
Pochválen buď Ježíš Kristus. S pomocí Boží vyzdvižen jest tento grunt nákladem Vácslava Macouna, souseda počestné obce Staňkovy Lhotky. L. P. 1704 Roku, dne 20. septembra. [Záklopa ztracena při opravě lomenice. (Tf)]

osada Zajakury [M. Rychna]:

- č. 13, Božena Mlejnková:
Pochválen buď Pan Ježíš Kristus až na věky. Amen. Toto stavení bylo vystaveno z nákladu Františka Bočka z počtivé obce Zajakur. Svatý Floriáne, chraň dům tento od pádu ohně. Dne 3. juli roku 1835. [Uprostřed monogram IHS. T]

STŘELEČ, osada Hrdoňovice [Miroslav Kořínek]:

- č. 1, Václav Šterc:
Pochválen buď Ježíš Kristus. Bože žehnej tomu domu, vystavěl jsem nevím komu s pomocí Boží a z nákladu Františka Sováka Léta Páně 1825 [Na obou koncích v kroužcích malé tesařské šesticipé hvězdičky. T]
- kovárna, záklopa dnes v Muzeu Českého ráje v Turnově:
Pochválen buď Ježíš Kristus, sláva Bohu otci, Bohu synu, Bohu duchu svatému. Tento příbytek je s pomocí Boží a nákladem Jana Kovaříka 1872 obnoven. Ježíši Nazaretský, Králi, ochraňuj příbytek tento od všelikého neštěstí a ohně, uděl své božské požehnání ... domu tomuto. [T]

*

Závěry ze soupisu venkovských záklop vedou opět k zajímavým zjištěním. Na rozdíl od Sobotky, kde se zachovalo nejvíce objektů s čitelnými záklopy z let 1750—1800, na venkově se vyskytuje jejich nejpočetnější skupina o padesát let později, v letech 1800—1850. Nejstarší záklopa, dnes ztracená, je zapsána ve Staňkově Lhotě (1704), nejmladší nápis (respektive jeho neodborná oprava) je v Nepřívěci (1947). Poslední stavba roubeného stavení se záklopou se konala na Samšině r. 1894. Celkem známe 62 nápisů nebo jejich částí.

Letopočty, právě tak jako ve městě, bývají uváděny úslovími Léta Páně, L. P., A., Ano, jednou Ano Domini. Vyskytují se i případy Léta 1874 Páně (Spyšová), L. P. 1704 Roku (Staňkova Lhota). Bez data jsem našel jen jednu záklopu (Zámostí). Také na venkově je zaznamenáván, ale ne vždy, den a měsíc dokončení stavby nebo opravy. Opět vidíme, že se domy dostavují jen v teplých měsících, nazývaných nejvíc latinskými jmény. V několika případech se užívá numerického vyjádření, např. 18 31/9 33 [Vesec].

Jména stavebníků jsou vypsána vždy v celém znění. Od roku 1841 do roku 1894 jsou v devíti případech poznamenána i křestní jména manželek, vždy na druhém místě, např. Jan a Alžběta Bartoňovi r. 1841 v Markvaticích. Občanské postavení stavebníkov se buď nepřipomíná, nebo se vyjadřuje slovem souseď, v jediném případě názvem obyvatel. Jen v nedalekých Obrubcích stavěl r. 1794 dům Jan Kavaryl, vrchní rychtář počestné obce vobrubecké. [pokračování]

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

- Nově nalezenou báseň Fráni Šrámka otiskl dr. František Bařha v Pochodni 26.—27. IV. Jmenuje se Až přijde. Šrámkovu povídku Křehké štěstí jsme našli ve Světě práce č. 17/69, jeho básně přinesly Smena 11. IV. (Cestou), Neděle č. 7/69 (Kozonoh pod sněhem), Studentské listy 29. IV. (Jarní poutník), Svobodné slovo 1. V. (První květen) a pardubická Zář 29. IV. (Máj 1945) a 8. V. (České jaro 1945). Citátů ze Šrámkova díla použila M. Tauerová v Průboji 1. V. v článku Chvála života.
- Recenze a fotografie z uvedení Stříbrného větru v Realistickém divadle v Praze uveřejnily Večerní Praha 15. a 24. IV. a Mladá fronta 15. V.
- Podle Nové svobody z 24. IV. uvedlo Realistické divadlo z Prahy také Měsíc nad řekou 27. dubna v Hranicích. Pražská Svoboda 30. IV. upozornila na inscenaci Šrámkova Dvojího království divadélkem Excelsior z Prahy.
- František Kožík se přiznává v Pochodni 24.—25. IV., že Fráňa Šrámek patří mezi jeho nejoblíbenější básníky i prozaiky.
- O konání Šrámkova Pisku informuje Rudé právo a Mladá fronta 23. a 28. V.
- Na program Šrámkovy Sobotky upozorňuje Zpravodaj Čs. svazu žen č. 4/69, a Rudé právo 28. V.
- Dvě reprodukce Špálových obrazů najdeme v Kurýru Odeonu 69.
- Rozhovor s Janem Špálou je v Práci 14. IV.
- Povídka Mileny Kovářové Zelené louky přinesla příloha Rudého práva 9. V.
- O kulečnicku jako sportu se rozepsal Jaroslav Suchánek v Květech č. 21/69.
- Nové recenze Jaroslava Šimůnka, týkající se převážně nové české literatury, otiskla Mladá fronta 11. a 26. IV., 5., 9., 21. a 23. V. a Rudé právo 29. IV.
- O reformních školách píše Ludmila Žofková v Učitelských novinách 2. V.
- 100. výročí úmrtí P. Jana Sidona připomíná článek K. Bílka ve Zprávách muzei od Trstenické stezky č. 6/69.
- O odbojovém a vlastivědném pracovníku Bohumíru Tuhém píše R. Bílek v Novém Hradecku 14. V.
- Rozhovor s Ladislavem Jirků přináší Pochodeň 1. IV.
- O nejmladším předsedovi DV Jednoty Jaroslava Janatkoví ze Sobotky se dočteme v Družstevních novinách 19. IV. a v Předvoji č. 15/69.
- O úmrtí Karla Kinského napsal V. Prádlér do Rozvoje č. 14/69.
- Fotografie a zprávy z natáčení Rakovnické vánoční hry v Sobotce otiskla Československá televize č. 19 a 21/69.
- Pražskou výstavu Marty Taberyové připomíná Svět práce č. 20/69.
- Celostránkovou barevnou fotografií Kostí a článek Fr. Dvořáka o významu této gotické památky najdeme v Květech č. 19/69.
- Fotografie Předjaří u Sobotky najdeme v Pochodni 3. IV.; fotografií Trošek v Rudém právu 24. V.
- Dubnová čísla Předvoje informují o programu 1. máje v Sobotce (č. 16), o výstavbě stadiónu a práci kom. zahradnictví v Sobotce, o přípravách Šrámkovy Sobotky a práci Recitačního studia a o úspěších ČSŽ v Markvartvicích (č. 15); v květnu jsme se dočetli o práci Fruty a o 20. výročí úmrtí Josefa Hakena (č. 17.—18.) a o přípravách dne ČsČK (č. 21).
- Mladá fronta 28. V. píše o dalších plánech výstavby pískovny ve Střelci.
- Domousnický Zpravodaj č. 22 z 28. IV. je věnován posledním událostem v obci a přináší další část článku o pomístních jménech.
- Rozmnožovaný Zpravodaj ONV v Jičíně začal znovu vycházet v dubnu. V 1. čísle píše Dr. Bílková-Kyzivatová o práci Českého svazu žen; obálku 2. čísla zdobí kresba Humprechtu.
- Dubnové číslo Bousováka je věnováno kromě současných zpráv výročí květnové revoluce (báseň J. Kozáka U hrobu Rudarmejce, Seznam dolnobousovských padlých v květnových dnech 1945), zajímavý je i Kozákův článek o M. R. Štefaníkovi, článek L. Jelečka Bousováci-Rákosáci s map-

kou rybníků a informace o motokrossu 1. V. na Rachvalách a o 10 letech práce Sboru pro občanské záležitosti.

- Po delší odmlce vyšel opět Markvartický zpravodaj č. 6. Jsou v něm hlavně informace o práci a plánech místního JZD.
- Šéfredaktorem nového časopisu Lucie a Petr je sobotecký rodák Eduard Pergner. První číslo bylo trochu rozpačité, druhé však naznačilo, že časopis bude mezi mladými hodně oblíben.

Sobotecká všehochuť

• Toto rozšířené číslo Zpravodaje Šrámkovy Sobotky je věnováno stému výročí založení Sokola v Sobotce. Na jeho přípravě se podíleli členové výboru TJ Sokol Sobotka. Přes veškerou snahu se nám však nepodařilo zajistit číslo tak, jak jsme se představovali. Naším cílem bylo zpracovat dějiny Sokola i všech ostatních sportovních organizací a událostí v našem městě a okolí. Pozorný čtenář však pozná, že chybí článek o S. K. Sobotka, na jehož činnost navázal oddíl kopané; chybí vyličení činnosti oddílu lehké atletiky; i galerie soboteckých sportovců by mohla být úplnější atd. Škoda. Podařilo se nám shromáždit zajímavé fotografie z minulosti soboteckého sportu, ale hradecká Chemigrafie včas nezhotovila štočky, takže je najdete až v příštím čísle.

Budeme také otiskovat i v budoucnu články o soboteckém sportu a věříme, že se postupně ozvou všichni pamětníci, kteří pro sobotecký sport něco znamenali. — Za nevšední pomoc při přípravě tohoto čísla děkujeme zvláště Josefu Volfovi z Prahy a Janě Ouředníkové ze Sobotky; za zapůjčení štočků akad. malíři Janu Špálovi. Pokračování nedokončených článků z minulého čísla bude v příštím čísle.

Redakce ZSS
• Májové oslavy v Sobotce. Za velké účasti mládeže i dospělých se konalo 30. dubna na několika místech tradiční „pálení čarodějnic“. 1. května promluvil na náměstí ke shromážděné školní mládeži a občanům tajemník OV KSC J. Martinec a hrála hudba pana J. Janků. 8. května položila delegace NF věnce u pomníků padlých z I. světové války a u pomníku Rudarmejců. Oproti loiskému 1. máji, kdy v Sobotce promluvil ministr kultury Miroslav Galuška, se letos oslav účastnilo velmi málo lidí. A u pomníku padlých konstatují kolemjdoucí, že by nutně potřeboval opravu.

• Výstava Vlastimila Beneše. Jako obvykle i tento rok v předvečer oficiálního zahájení Šrámkovy Sobotky bude v knihovně zahájena malířská výstava. Letos se představí soboteckému obecnstvu malíř Vlastimil Beneš, nar. roku 1919. Je autodidaktem, který však jak svým talentem, tak i snažením dosáhl skutečně vysoké umělecké úrovně. Je moderní a přitom bez extrémních výstřelků. Jeho zájem směřuje k dvěma tematům a to ke krajině a k lidské postavě. Vzhledem k rozsáhlosti jeho díla jsou v Sobotce vystaveny jen jeho krajiny. V. Beneš má za sebou řadu úspěšných výstav doma i v cizině. V současné době vystavuje samostatně v NSR.

N. Melniková-Papoušková
• Co nám napsal univ. prof. dr. Felix Vodička: „Vaše zanícení pro Šrámka a Sobotku vyvolalo v život zázrak nového společenství lidí oddaných kultuře. Jsem rád, že jsem se na něm mohl aspoň troškou také podílet.“ (21. 5. 1969.)

• Zahájení XIII. Šrámkova Pisku 7. června 1968 se zúčastnila i početná delegace ze Sobotky. Náplní letošního ročníku je přehlídka mládežnických divadelních a recitačních souborů Čech a Moravy. Podrobnější zprávu přineseme příště.

• Při letošních oslavách Smetanových Jabkenic 18. května provedlo Okresní sdružení pěveckých sborů v Mladé Boleslavi za řízení Josefa Černého z Bakova n. Jiz. i skladbu Josefa Feřta na slova Fráni Šrámka Kámen.

• Museum na zámku Humprechtě děkuje dalším dárcům za věnování různých památek. Ludmila Vogelová věnovala krásné vyřezávané staré hodiny, paní Františka Bednářová starý porcelán a pamětní medaile, paní Hana Houzvičková staré rukopisné modlitby a paní Jiřina Filsaková z Jičína krajo- vě pohlednice. Pan František Macoun z Oseka zapůjčil rodové „Dějiny obce Voseku“, z nichž přineseme ve ZSS zajímavé ukázky. Všem dárcům patří srdečný dík. — Schody v humprechtském parku byly pracně a pečlivě upraveny panem Jiřím Macounem z humprechtské myslivny. Návštěvníci si nyní pochvalují, že mohou chodit na zámek bez velké námahy, což dříve bylo obtížné.

DB
• Výstava Dřevo — kouzlo přírody manželů Vokálůvých ze Sobotky se koná celou letní sezónu v pavilónu školní družiny u sobotecké školy. Vystaveny jsou samorosty, bytové zařízení a doplňky, vinárenské zařízení atd. Pořadatelem výstavy je MNV v Sobotce.

● Ve střediskové knihovně v Sobotce proběhla v květnu a červnu výstava obrazů jičínského malíře K. Petra z Českého ráje a Podkrkonoší. Instalovali ji pracovníci Osvětového domu z Jičína.

● Museum Českého ráje v Turnově uspořádalo ve dnech 5. a 6. května na Malé Skále mineralogickou konferenci. Přednášeli vědečtí pracovníci Národního muzea v Praze i místní odborníci. Jednání se týkalo geologie našeho kraje a bylo doplněno mj. i exkurzí do Boskovských jeskyň.

● Vlastenecko-dobročinná sdružená obec Baráčníků pro Sobotku a okolí uspořádala 17. května na Poště přátelský večer spojený s přednáškou prof. Jiřího Trejbalu z Jičína o nápisech na lidových stavbách našeho kraje. Přednáška plně zaujala přítomné, byla doprovázena obrázky promítanými epidiaskopem a po ní následovala volná zábava při muzice J. Janků.

● Další záklopa ze Sobotky. Manželé Božena a Jaroslav Rychlých ze Sobotky objevili na půdě u Menclů v Sobotce další starou záklopu, která unikla našemu soupisu. Majitelé věnovali nálež soboteckému muzeu na Humprechtě. Text záklopy zní: „Pochválen buď Ježíš Kristus. S pomocí Boží vyzdvížen jest tento krunt nákladem Václava Menczla souseda poctivý obce Březencké. Léta Páně 1789 roku dne 2. prasnence.“ (Uprostřed symbol IHS, kolem nápisu výzdoba.)

● Na četné dotazy upozorňujeme, že odložený sjezd rodáků se letos konat nebude. Doporučujeme účast na oslavách 100 let soboteckého Sokola v rámci letošní Šrámkovy Sobotky a samozřejmě zveme všechny rodáky i na tradiční posvícení.

● Festival širokoúhlých filmů proběhl v sobotecké sokolovně od 1. do 11. května 1969. Ze všech dosud konaných festivalů byl nejvíce navštíven a dosáhl dosud největšího úspěchu společenského i finančního. Sál byl několikrát vyprodán, i když se tam vejde více než 500 lidí. Promítány byly filmy Kleopatra, Jak ukrást Venuši, Létařící Clipper, Tygr sedmi moří, Zálesák, Dostavník, Žena je žena, Angelika - markýza andělů a Angelika a král. — Při dalším chystaném festivalu budou v sále sedadla očišlována a provedeme i jiná zlepšení. Pracovníci kina v Sobotce děkují všem návštěvníkům za podporu této akce; bez hojně návštěvy by se festival konat nemohl. Sobotecké festivaly se již staly pověstnou akcí a tak není divu, že podobné podniky začínají pořádat i v sousedním Mladějově a Libáni. SB

● Sborník Sobotka 1968 bude expedován v nejbližší době. Jeho cena po zjištění všech nákladů byla stanovena na 35 Kčs. Písemné objednávky budou vyřizovány v pořadí, v jakém došly, zbytek nákladu bude ve volném prodeji nebo si ještě můžete dodání sborníku zajistit písemně v redakci.

● Eduard Pergner uspořádal 29. května textepil svých prací pro Klub sprízněných duší při divadle SEMAFOR v Praze.

● Pan Alois Kozák z Prahy (rodák z Hrdloňovic) získal pro náš Zpravodaj 17 nových odběratelů. Hodno následování!

● V minulém čísle ZŠS jsme poukazovali na nutnost, aby byly slavné sobotecké intrády v podání starých soboteckých hudebníků pod řízením pana Josefa Janků natočeny na magnetofonový pásek. Dnes můžeme s radostí konstatovat, že intrády již natočeny jsou. Stalo se tak zásluhou pana Přemysla Bureše ze Sobotky a obětavosti všech hudebníků 1. května. Patří jim náš upřímný dík.

● Nepřívěcká pouť se konala letos 11. května. Lidí se sešlo jako každý rok hodně, ale byli zklamáni. Mezi mnoha stánky s hračkami a poutovým zbožím nebyl ani jeden krám s cukrovinkami, takže ani perníková srdce letos chlapci nemohli děvčatům kupovat. Po mnoha letech byly poprvé zas prodávány svaté obrázky a ti mladší s údivem koukali na invalidní vozík, jehož majitel měl před sebou na zemi klobouk — a zebra! A velmi, velmi ubohý je stav nepřívěckého kostelíčka a zvonice. O této poslední záležitosti bychom rádi otiskli vyjádření Krajského střediska památkové péče z Pardubic — a o tom, proč nebyla perníková srdce, by měl napsat MNV z Libošovic a novopacká Jednota.

● Do Libošovic na tulipány, které zde pěstuje a šlechtí Oldřich Tyrychtř, se chodilo počátkem května dívat hodně lidí. Květy nejrůznějších tvarů a barev stály skutečně za to. Jejich pěstitel nám slíbil, že nám o svých plánech a práci napíše.

● Drobnosti z Markvartic a okolí: Bude se opravovat památná kaplička v Přichvoji. Chystá se instalace výbojkového osvětlení v Markvarticích, v Přichvoji a v Rakově. O posvícení se bude konat sjezd rodáků z Markvartic a okolí. JZD plánuje zájezd na Chodsko, do Východních Čech a několik družstevníků má jet i do zahraničí.

(Z Markvartického zpravodaje)

● Filatelistický klub Český ráj oslavuje 40 let svého trvání. K tomuto jubileu bude pošta Turnov 1 používat razítka s vyobrazením hradu Trosky a bude vydán pamětní tisk s reprodukcí Vikových Trosek.

● Flora Českého ráje. Místní osvětlová beseda v Újezdě pod Troskami ve spolupráci se ZDŠ pořádala v květnu a červnu výstavu rostlin pod heslem „Nechoď přírodou se zavřenýma očima“. Rostliny, které kvetou ve volné přírodě i v našich zahrádkách, byly denně vystavovány v autobusové čekárně a označovány jmény i skupinou, do které patří. Dále bylo vyznačeno, je-li to rostlina jedovatá, léčivá, chráněná nebo přísně chráněná. Patronát nad výstavou měl Ladislav Štátný, ředitel ZDŠ v. v. a spolupracovník ČSAV pro botanický výzkum severních Čech. Během výstavy byly uskutečněny vycházky se školní mládeží i s dospělými do přírody. Na závěr výstavy byly prověřeny znalosti zájemců a nejlepší odměněni cenami. Účelem výstavy bylo, aby se široká veřejnost seznámila s krásnou květenou Českého ráje a rozšířila svou znalost léčivých a chráněných rostlin. Uskutečněním této výstavy splnila Osvětová beseda jeden ze svých závazků, které si dala na výroční schůzi. (mgr)

● Kulturní kalendář: 6. VI. 1954 zemřel dlouholetý předseda Kruhu rodáků a přátel města Sobotky a okolí v Praze Miloš Pelda. 8. VI. 1924 zemřel mladoboleslavský historik prof. Gustav Bareš, který psal i o Sobotecku. 10. VI. 1829 zemřel sobotecký kantor Josef Dolenský. 13. VI. 1869 byl založen v Sobotce Sokol. 17. VI. 1939 zemřel sobotecký rodák MUDr. Jaroslav Hrdlička. 20. VI. 1874 zemřel sobotecký obrozenecký učitel František Kendík. 28. VI. 1964 vyšlo první číslo Zpravodaje Šrámkovy Sobotky. 29. VI. 1964 byl otevřen opravený Šolcův statek v Sobotece.

● Univ. prof. Frank Wollman zemřel 9. května 1969. Tento významný slavista působil několik let na jičínském učitelském ústavu a byl i třídním profesorem Joži Zindra.

● Josef Tyrychtř, inspektor ČSD v. v., se dožívá dne 21. května 1969 85 let. Je rodákem z Podkosti, žije v Praze a dlouhá léta byl informatorem Kruhu rodáků soboteckých o potřebách Kostecka. Jeho zásluhou byl zpevněn taras pod sochou sv. Anny a zvoničkou v Podkosti. Do dalších let hodně zdraví přejí pražští Sobotáci. Vř

● Sobotečtí jubilanti: 85 let se dožila 6. VI. Růžena Černá ze Sobotky. 80 let oslavila 14. VI. Marie Horčíková ze Sobotky. 75 let se dožily 4. VI. Marie Vernerová ze Sobotky, 10. VI. Anna Kutmonová, vdova po řediteli škol v Jičíně, 16. V. Antonie Jiráčková, roz. Dvorská (nyní v Českých Budějovicích) a 28. VI. Františka Bednářová ze Zajakur. 70 let oslavil 28. VI. Ladislav Pacovský ze Sobotky.

● Sňatky: 19. IV. byli v Sobotce oddáni učitelka mateřské školy v Sobotce Alena Matoušková z Libáně se Zdeňkem Vysohlídem z Libáně a Julie Černínová s Josefem Alferdíem, oba ze Semtín. 26. IV. uzavřeli v Sobotce sňatek Miloslava Jiruškova z Valdic s Josefem Nazarevičem ze Sobotky, Hana Špiglová z Kdanic s Josefem Chýlem ze Sobotky a Mária Marišincová z Horné Marikové s Jaroslavem Hrdým ze Spáencec. Pak následovala obvyklá květnová přestávka a až 14. VI. byli v Jičíně oddáni Ludmila Fryšná z Libošovic a Jan Najman ze Stěblovic.

● Úmrtí v dubnu: 1. IV. Růžena Khunová z Lovče ve věku 67 let. 3. IV. Pravomila Vitmajerová (roz. Ferdová) z Března ve věku 42 let. 8. IV. Marie Nováková ze Stěblovic ve věku 72 let. 9. IV. Miroslav Šemecký z Malechovic ve věku 40 let. 11. IV. Josef Pelc ze Sobotky ve věku 69 let. 12. IV. Josef Pabiška z Markvartic ve věku 84 let. 15. IV. František Blažek z Malechovic ve věku 75 let. 21. IV. Václav Borovička z Vesce ve věku 84 let a Josef Černý z Babylonu ve věku 70 let. 27. IV. Marie Dlouhá ze Stěblovic ve věku 73 let. 29. IV. Josef Brojír ze Skuřiny ve věku 84 let.

● Úmrtí v květnu: 2. V. Josef Šemecký z Netolice ve věku 55 let. 6. V. Marie Tušová z Podkosti ve věku 78 let. 10. V. prof. Kateřina Špálová ze Sobotky ve věku 80 let. 14. V. Božena Peteráčková z Libošovic ve věku 67 let. 16. V. ing. Bohumil Peča z Prahy ve věku 91 let. 19. V. Josef Petrásek z Nepřívěce ve věku 63 let. 21. V. Ida Zemanová ze Střehomí ve věku 79 let. 26. V. Rudolf Najman ze Sobotky ve věku 69 let. 30. V. František Najman z Netolice ve věku 71 let. 31. V. byl v Sobotce pohřben Jaroslav Donát z Dětrichova, který zemřel ve věku 48 let.

● Poslední výsledky soboteckých fotbalistů: V jarním kole se fotbalistům Sokola Sobotka vůbec nedaří. Po odchodu několika výborných fotbalistů na vojnu (Zb. Fiala, P. Janatka, Jiří i Josef Čurdové, Jiří Borovička) se téměř nic nedaří. Výsledkem jsou dvě hubené remízy: s Hostinným 1:1 a s Vrchlábím 0:0, jinak mužstvo prohrávalo: s Chlumcem n. C. 2:3, s Miličevsi 1:3, s Rokytnicí n. J. 0:3, s Jilemnicí 1:5, s Trutnovem B 0:4 a s Valdčicemi 1:2.